

Фэй Смарт ва Чен Янг

Зани худотарс

СИЛСИЛАИ АММОУС

Мундариҷа

Пешгуфтор	3
1. Барои мақсаде офаридашуда	4
2. Гуноҳ ва таъсири он	10
3. Дарсҳо аз гузашта	17
4. Зани солеҳа (накӯкор)	25
5. Худованд Исо ва занҳо	31
6. Тасвири умумӣ	37
7. Нақши зан дар ҷамоат	44
8. Дастурҳои бештар барои занҳо	50
9. Занон дар хона	56
10. Хизмати занон берун аз хона	64
11. Озодии бардурӯғ ва ҳақиқӣ	72
12. Атоҳои рӯҳонӣ	78
Охирсухан	85

Пешгуфтор

Аввалин масъулияти ҳар як масеҳӣ пайдо намудани мақомест, ки Худо барояш муқаррар намудааст. Шарафе бештар аз ин нест, ки хости Худоро ба ҷо оварем ва ҳамон кореро кунем, ки Ӯ барои иҷрои он мефиристад. Хости Худо барои зан чист? Мақсади ин курс таҳқиқи гуфтаҳои Китоби Муқаддас оиди занҳост, то ки мо:

1. Нақша ва мақсади Худоро барои занон фаҳмем.
2. Аз намуна ва дастур омӯзем, ки кадом ҷиҳатҳои хислат ба Худо писанд меоянд.
3. Қоидаҳои Инчилро, ки рафтор ва муносибатҳои занро роҳнамоӣ мекунанд, ошкор намоем.
4. Фаҳмем, ки барои зан дар хона, ҷамоат, ҷаҳони беҳудо ва дар соҳаи миссионерӣ кадом намуди хизматгузори муқаррар шудааст.
5. Атоҳои рӯҳониро бо назардошти шахсан фаҳмидани ато омӯзем, ва онҳоро мувофиқи хости Худо ҷо ба ҷо гузорем.

Боби 1

Барои мақсаде офаридашуда (Ҳастӣ 1 ва 2)

Дар бобҳои аввали китоби Ҳастӣ мо Офаридгори хирадмандро мебинем, ки мувофиқи нақша ва лоиха амал мекунад. “Ва Худо ҳар он чиро, ки ба амал овард, дид, ва инак, хеле хуб аст. Ва шом буд, ва субҳ буд: рӯзи шашум” (Ҳастӣ 1:31). Ӯ дид, ки ҳамаи он чи Ӯ офарид, мувофиқи нақшаи Ӯ амал мекунад – ва “Худо... ором гирифт” (2:2). Ҳангоме ҳар як қисми офариниш *кореро ба ҷо меовард, ки барои он офарида шуда буд*, тартиб, осоиш ва каноатмандӣ ба миён омад.

Ҳамин тавр, калиди ҳаёти хушбахтона ва фаровон барои мо фаҳмидани он аст, ки хости Худо барои мо чист, Ӯ моро барои чӣ офаридааст, ва бо хушӣ қабул намудани ҷоест, ки Ӯ нишон медиҳад – то ба нақшаи Ӯ мувофиқат намоем. Агар Ӯ барои ҳамаи офаридаҳои Худ мақсаде дошта бошад, пас Ӯ барои ман низ мақсаде дорад. Вазифаи аввалини ман (ва кори назаррасе ки бояд кунам) ошкор намудани ин мақсад аст.

Аввалин чизе ки мо оиди мақсади Худо барои зан мефаҳмем, дар китоби Ҳастӣ 1:27,28 зикр шудааст – “Ва Худо одамро ба сурати Худ офарид, ӯро ба сурати Худо офарид; онҳоро марду зан офарид”. Дар ин ҷо табиати дучинсаи инсоният возеҳан нишон дода шудааст: ҳам мард ва ҳам зан ба сурати Худо офарида шудаанд. “Ва Худо онҳоро баракат дод”. Хости Худо барои мард ва зан ҳамеша баракат додани онҳо буд. Биёед инро дар ёд нигоҳ медорем.

“Ва Худо ба онҳо гуфт: “Борвар ва афзун шавед, ва заминро пур кунед, ва онро тасарруф намоед (соҳибӣ кунед), ... ва бар ҳар ҳайвоне... ҳукмрон бошед”. Дар ин ҷо мард ва зан назди Худо баробаранд, дар зиндагӣ ва кор баробар, дар табиат ва ҳукмронӣ баробар, намояндагони Худо дар рӯи замин.

Чуноне ки дар боби дуюми китоби Ҳастӣ хондем (ки он ҷо тафсилоти офариниши инсон дода шудааст), зан чун шахсияти мукаммале ба назар мерасад, ки аз мард аз бисёр чихатҳо фарқ дорад. Мо бояд фарқи вақт, тарз ва мақсади офарида шудани занро дар ёд нигоҳ дорем.

Офарида шудани зан

Китоби Муқаддас ба мо мегӯяд, ки Одам аввал офарида шуд. “Ва Худованд Худо одамро аз хоки замин бисиришт, ва ба бинии вай рӯҳи ҳаёт дамид, ва одам ҷони зинда шуд” (2:7). ... Ва Худованд Худо одамро гирифт, ва ӯро дар боғи Адан гузошт, то ки кори онро бикунад ва онро ниғаҳдорӣ намояд... Ва Худованд Худо гуфт: “Хуб нест, ки одам танҳо бошад; пас барояш мададгоре ки ба вай мувофиқ бошад, биофарам” (2:15-18).

Одам, инсони аввалин, дар миёни зебӣ ва ҳаёти фаровони боғи Адан танҳо истода буд. Ва бори аввал дар офариниши Худ Худо гуфт, ки “Хуб нест”. Одам мавҷуди иҷтимоӣ буда, барои муошират офарида шуда буд ва ба он эҳтиёҷ дошт, аммо дар байни тамоми ҷонварони офаридашуда ҷонзоде набуд, ки ба ӯ мувофиқат кунад (2:20). Ва Худо гуфт: “Барояш мададгоре ки ба вай мувофиқ бошад, биофарам” (2:18).

Худо хоби сахте бар одам овард ва аз паҳлуи ӯ қабурға ва гӯшт гирифт; Худо аз он занро офарид. Бар хилофи мард, зан аз хок офарида нашуд; ӯ аз мард офарида шуд. Зан устухоне аз устухонҳои мард, гӯште аз гӯшти ӯ буд (2:23). Зан натиҷаи меҳнат ва маҳорати офаридгории Худо, *барои* мард ва *аз* мард офарида шуд ва ба ӯ чун ҳаммонанд ва ёрдамчӣ, пуррақунандаи ӯ дода шуд.

Аҳамияти тартиби офариниш

Оё тартиби офариниш – аввал мард ва баъд зан – аҳамияте дорад? Инҷил ба мо мегӯяд, ки аҳамият дорад. Павлус ба Тимотиюс навишта буд: “Ва ба зан иҷозат намедихам, ки таълим диҳад ва бар мард ҳукмрон шавад, балки хомӯш бошад. Зеро ки аввал Одам офарида шудааст, ва баъд аз ӯ Ҳавво” (1Тимотиюс 2:12,13). Дар робита бо мавзӯи сарварӣ 1Қуринтиён 11 мегӯяд: “... сардори зан шавҳари ӯст ... Зеро ки на мард аз зан аст, балки зан аз мард; ва на мард барои зан офарида шудааст, балки зан барои мард” (1Қуринтиён 11:3,8,9).

Аён аст, ки мақоми оне ки аввал офарида шудааст, оне ки “сардор” аст, аз мақоми оне ки баъд офарида шудааст, оне ки “набояд ҳукмрониро ноҳақ ба даст гирад”, фарқ дорад. Ин қадру

кимати занро чун инсон дар назари Худо паст намекунад. Дар чамъияти баробарҳо яке бояд сарвар бошад.

Мақсади офаридани зан

Худо мақсади Худо дар мавриди офаридани зан равшан баён намудааст. Зан бояд “мададгор”-и мард мебуд. Калимае ки чун “мададгор” тарҷума шудааст, маънои беарзиширо надорад. Худи ҳамин калима, ки дар Таврот 21 бор такрор мешавад, 16 бор барои ифода намудани шахси баландмақом, одатан Худи Худо, истифода шудааст (масалан, Ҳастӣ 49:25; Хуруҷ 18:4). Зан бояд дар мартаба ва ҷалоли Одам чун сарвари замин шарик мебуд; ӯ бояд барои иҷро намудани нақше ки Худо барои мард муқаррар намудааст, ёрӣ меод (Ҳастӣ 1:28).

Худи Худо “ӯро назди одам овард” (2:22) ва Одам гуфт: “Инак оне ки барои ман мувофиқ аст!” Ин ҷо ишорае нашудааст, ки зан барои фарзанд таваллуд кардан аст; зан худ аз худ арзишнок аст, чун оне ки дар андешаҳо ва суҳанони Одам шарик аст, зеро дар зиндагӣ ва табиати ӯ шарик аст. Худо дар лоихаи хирадмандонаи Худ нар ва модаро офарид. Ӯ фарқ гузошт (Мат. 19:4). Ҷинсҳо бояд на ин ки рақобат менамуданд, балки якдигарро пурра мекарданд – ҳар яке ба дигаре ягон чиз меод, ва онҳо ин корро ба хотири хусусиятҳои нотакрори худодод карда метавонистанд.

Акнун ки мо имтиёз ва мақоми ифтихории занро ошкор намудем, бояд зикр кунем, ки ӯ бо мақсади муносибат бо мард офарида шуда буд. Зан дар рӯи замин танҳо набуд, то ки фақат бо Худо муносибат дошта бошад. Одам ҳақиқатан марди Худо буд; зан барои он офарида шуда буд, ки “мададгор”-и Одам бошад. Вай баъди Одам офарида шуд, аз ӯ сохта шуд, барои ӯ офарида шуд – маҳз мард ҳаётро барои зан маънодор намуд – аммо бе зан мард нопурра буд. Зан қисми иловагии мард буд, ки барои пуррагии ӯ муҳим буд.

Тартиби офариниши мард ва зан тартиби илоҳии муносибатҳо ва ҳукмрониро ифода менамояд. Оне ки аввал офарида шудааст, бояд роҳбарӣ кунад; оне ки баъдтар ва аз ӯ офарида шудааст, бояд ӯро пайравӣ ва дастгирӣ намояд. Мард на барои он офарида шудааст, ки ба зан мадад расонад ва мададгори

ӯ бошад, балки зан барои он офарида шудааст, ки ёрдамчии мард бошад. Тартиби муқарраркардаи Худо ҳамин аст.

Худо ба шавҳаратон чӣ гуна ёрӣ додани шуморо мехоҳад? Дар ин хусус бо чиддият фикр кунед. Бо бофаҳмии худ ӯро дастгирӣ намоед. Марди мувофиқи хости Худо буданро барои ӯ душвор накунад! Пирони ҷамоатро эҳтиром намоед ва бо онҳо ҳамкорӣ кунед. Ба онҳо ёрӣ диҳед, то кореро кунанд, ки Худо ба иҷрои он даъваташон намудааст.

Оиладорӣ

Аз пайи офариниши зан ва ӯро чун шарикӣ худ эътироф намудани Одам, ба мо нақшаи Худо оиди оиладорӣ дода шудааст. “Аз ин сабаб мард падару модари худро тарк карда, бо зани худ хоҳад пайваст; ва як тан хоҳанд буд” (2:24). Оиладорӣ анъанайи қадимитарини инсонӣ буда, онро Худо муқаррар намудааст ва мақсади он неқӯаҳволии ҷамъият аст. Аҳамият диҳед, ки оиладорӣ анъанайи масеҳӣ ва фармудаи ҷамоат нест, балки дар ҳуди ибтидои насли башар муқаррар карда шуда буд; мақсад аз он манфиати мардум буд, новобаста ба ақидаҳои динӣ ё камбудии онҳо.

“Тарк кардан” ва “пайвастан” дар Ҳастӣ 2:24 калимаҳои асосии қоидаи оиладорӣ буда, махсус ва яқумрӣ будани муносибатро таъкид менамояд. Мард ва зан “як ҷисм шуда”, дар ҷамъият воҳиди нав ва доимиро ташкил медиҳанд; онҳо муносибатҳои пештараи худро ба хоҳири ин муносибати нав тарк мекунанд. Моногамия нақшаи Худост – як мард ба як зан мепайвандад ва, ҳар яке ҳамдигарро дар ҳамаи ҷиҳатҳои зиндагӣ пурра мекунанд, чун як воҳид амал менамоянд. Ин муносибати махсус аст.

Дар Инҷил навишта шудааст, ки Худованд Исо қоидаҳои Ҳастӣ 2:24-ро дубора баён намудааст. Матто 19:4-6 ва Маркус 10:6-9-ро хонед. Ӯ бо чунин суханон хулоса намуд: “... ба тавре ки онҳо акнун ду тан не, балки як тан мебошанд. Пас, он чиро, ки Худо бо ҳам пайваस्ताаст, одам набояд ҷудо кунад”. Дигар ҳел карда гӯем, Ӯ яқумрӣ будани ин муносибатро таъкид намуд. Оиладорӣ на он чизест, ки сабукфикрона ба он ворид шавем, ва онро ба осонӣ рад намоем. Он бояд ӯҳдадорӣ ботантанаи мард нисбати зан ва ӯҳдадорӣ зан нисбати мард бошад – оиди

зиндагӣ. Павлус Ҳастӣ 2:24-ро дар Эфсӯсиён 5:31 дубора зикр намудааст. Ин такрор аҳамияти қоидаи баёншударо таъкид мекунад.

Мо набояд чунин ҳисобем, ки Худо бо ин қоидаҳо озодии мо, хурсандии моро маҳдуд намудан меҷӯяд. Худое ки моро офаридааст, медонад, ки чӣ чиз ба ҷамъият устуворӣ ва ба офаридаҳои Ӯ хурсандии ҳақиқиву баракат меоварад.

Боби 1

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсири ва баҳодиҳӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё Китоби Муқаддас таълим медиҳад, ки зан аз мард мақоми пасттар дорад? Оё шумо худро беқадр ҳис мекунад?

---

2) Ман чӣ гуна метавонам нишон диҳам, ки роҳбарии мардро дар ҳаёти худ қабул кардаам?

---

3) Оё оиладорӣ ман ҳамон тавре мебошад, ки Худо муқаррар намудааст? ҲА НЕ

Агар не, оё рафтори ман то андозае сазовори танқид нест? ҲА НЕ

Оё ман нақши мададгорро рад мекунам ва роҳбар шудан меҳоҳам?

ҲА НЕ

Ҳиссиёти ҳақиқии худро изҳор намоед. Оё аз нақше ки Худо бароятон чун барои зан муқаррар намудааст, хашмгин ҳастед? (Бисёр занон чунин мекунанд)

ҲА НЕ

Дуо кунед, ки Худо ба шумо дили ба кори нек омода, рӯҳи ба Ў бахшидашуда ва ғайрат диҳад, то нақшаҳои неки Ў дар ҳаёти шумо амалӣ гарданд.

Дуои шахсии ман

Боби 2

Гуноҳ ва таъсири он (Ҳастӣ 3)

Пеш аз он ки Ҳастӣ 3-ро омӯзед, боби 2, оятҳои 16 ва 17-ро аз нав хонед. Аҳамият диҳед, ки фармудаҳои Худо то чӣ андоза возеҳу равшан ҳастанд: ин корро метавонӣ кунӣ, он корро набояд кунӣ! Ва барои беитоатӣ оиди ҷазо огоҳӣ дода шудааст. Мард, чун мавҷуди ахлоқӣ, тафтиш карда шуд. Ў бояд интиҳоб менамуд, ки Худоро дӯст дорад ва ба Ў итоат намояд, ё ба худ писанд ояд ва ба Худо беитоатӣ кунад. (Чуноне ки мо дар аксари мавридҳо мисли Одам ва Ҳавво амал менамоем!)

Ба мо гуфта нашудааст, ки мард ва зан дар боғи зебо ва сермева, ки Худо онҳоро дар он ҷойгир карда буд, чанд муддат дар осудагӣ ва ҳамоҳангӣ зиндагӣ карданд. Аммо рӯзе осудагӣ барҳам хӯрд – нохушӣ аз боиси зан ба миён омад! Оё зан дар байни боғ назди дарахт дудила шуда меистод? Оё ба фикру хаёл меафтид, ки он ба ӯ чӣ дода метавонад? Агар чунин бошад, ӯ ба осонӣ ба васвасақунанда, ки албатта дар интизори имконият пайт поида меистод, дастрас шуда метавонист. Мо бояд то ҳадди имкон аз васваса дур бошем, ва назди чизе ки ба васваса мебарад, дудила шуда наистем.

Васваса

Мор бо пурсиши оқилона ва дурӯғҳо занро водор намуд, ки ба сухани Худо ва муҳаббати Ў шубҳа кунад. “Оё Худо чизеро аз шумо пинҳон кардааст? Чаро? Агар хӯред, ҳеч воқеаи бад рӯй намедиҳад. Худо намехоҳад, ки шумо монанди Ў бузург бошед. Мева хеле хуб аст – бубин, чӣ гуна он дилкаш аст – ва он метавонад шуморо доно кунад!” Ин буд усули мор, ки ба иштиҳо ва ғурур муроҷиат мекард.

Гуноҳ

Зан чӣ ҷавоб дод? Ў оиди пешниҳод андеша кард! Худо гуфт, аммо зан чӣ ҳақ дошт суханони Худоро муҳокима кунад? Ҳавво дар лаҳзае ки ба ҷои Худо ба шайтон бовар кард, гуноҳ кард. Худо гуфта буд: “Ҳатман хоҳӣ мурд”. Мор гуфт: “Не, нахоҳед

мурд!” Зан на ба овози Худо, балки ба овози дигар гӯш дод; ӯ чизеро ки Худо манъ карда буд, барои худ хост. Ӯ аз тамоми саховате ки Худо дода буд ва аз боварӣ ба муҳаббати Ӯ рӯ гардонда, меваро гирифта хӯрд ва ба шавҳараш низ дод, то бихӯрад.

Қобили зикр аст, ки усули шайтон дар озмудани Худованд Исо дар биёбон ба ҳамин монанд буд (Матто 4:1-10). Шайтон се бор Худовандро васваса намуд, то Ӯ ягон чизеро, ки Худо ба Ӯ надода буд, гирад; Ӯ ба Каломи Худо така намуд ва аз он иқтибос оварда, се бор он пешниҳодхоро рад намуд. Ӯ бо шайтон гуфтугӯро давом надод.

Имрӯзҳо шайтон барои васваса намудани мо ҳамон тактикаро истифода бурда, чилои чизҳои ин ҷаҳонро дар пеши мо намоиш медиҳад, то ки мо онҳоро хоҳон бошем. Расул Юҳанно моро аз ин огоҳ менамояд: “Ҷаҳонро дӯст надоред, на он чиро, ки дар ҷаҳон аст... шаҳвати ҷисм (Ҳавво дид, ки он дарахт барои хӯрок хуб аст), ҳаваси чашмон (дид, ки он назаррабост) ва ғурури зиндагонӣ (дарахти дилпазири донишафзост) – аз Падар нест, балки аз ин ҷаҳон аст” (1Юҳанно 2:15,16). Барои ба васваса муқобилат кардан қувватро мо аз дониши Каломи Худо ва қабул кардани хости Худо ба даст меоварем.

Ҳавво на танҳо зидди Худо, балки зидди Одам низ гуноҳ кард, зеро новобаста ба ӯ амал намуд. Ӯ мақоми роҳбариро, ки бояд аз он Одам бошад, ишғол намуд – ва дар натиҷа ҷӣ фочиае рӯй дод! Ҳангоме ки мо тартиби илоҳиро вайрон мекунем ва аз нақши бароямон муқарраршуда берун қадам мегузорем, ғайр аз бетартибӣ ва мусибат ҳеҷ чизро интизор шуда наметавонем.

Натиҷаҳо

Натиҷаи ғаврии гуноҳ ҳисси шармсорӣ ва айбдорӣ буд, ки ҳолати пештараи беайбии онҳоро иваз кард. Аввалин нишонаи гуноҳ дар муносибатҳои заносӣ буд (Ҳастӣ 3:7). Гуноҳ ягонагии олидараҷаи Ҳастӣ 2:23-25-ро вайрон кард.

Мор ваъда дод, ки онҳо некӣ ва бадиरो хоҳанд донист, ва дар ҳақиқат ҳамин тавр шуд. Онҳо акнун некиро медонистанд, аммо барои некӣ кардан қувват надоштанд, ва онҳо бадиरो медонистанд, аммо барои ба он муқобилат намудан қувват надоштанд! Ниҳоят, натиҷаи гуноҳ марг буд, *чуноне ки Худо*

гуфта буд. Марг се марҳила дорад: 1) чудой аз Худо, ки бо Одам ва Ҳавво дарҳол рӯй дод, 2) марги табиӣ, ки баъди солҳои зиёд омад, ва 3) марги абадӣ, чудоии абадӣ аз Худо, ки насиби касонест, ки начоти Худоро рад мекунанд. Одам хост худро болобардор кунад, то монанди Худо бошад (3:5), аммо худро ба марг ва бозгашт ба хок гирифта кард!

Ба ихтилофе ки мо дар Филиппиён 2:5-11 мебинем, аҳамият диҳед. Худованд Исо «бо вучуди он ки дар сурати Худо буд, бо Худо баробар буданро ҳарисона барои худ нигоҳ надошт, балки Худро кам донист... Бинобар ин Худо низ Ӯро сарафроз кард». «Пас, дар зери дасти пурзӯри Худо фурутан бошед, то ки Ӯ шуморо дар замони худ сарафроз кунад» (1Петрус 5:6).

Ворид шудани гуноҳ муносибатҳои хушбахтонаи байни одам ва Худоро вайрон кард. Акнун мард ва зан аз Худо метарсиданд ва кӯшиш мекарданд, ки аз Ӯ пинҳон шаванд. Худо онҳоро аз пинҳонгоҳашон даъват намуд, ва аз ҳамон рӯз сар карда Худо бо одамон меҳрубона муносибат мекард ва, бо вучуди гуноҳи онҳо, меҳост ёрӣ расонад ва баракат диҳад.

Чазо

Худо дар мавриди ҳар се шахс, ки дар ин фочиа иштирок доштанд, масъаларо ҳал кард. Ӯ мор ва заминро лаънат хонд (Ҳастӣ 3:14,17), аммо мард ва занро не. Ӯ морро ба шакли пасттарини мавҷудот табдил дод, ба рамзи пастравии шайтон, ки “он мори қадимӣ” номида мешуд (Ваҳй 12:9); ва Ӯ тақдири ниҳои шайтонро баён намуд – “насли вай... сари туро хоҳад кӯфт” (Ҳастӣ 3:15). Ҳукм бар мард он буд, ки фаъолияти олитарини ҳаёти ӯ, *кор*, акнун бо меҳнати пурмашаққат пайваст мешуд, ва дар охир ҷисми ӯ ба хок, ки аз он гирифта шуда буд, бармегашт.

Ҳукм бар зан асосан ба ӯ чун ба зан ва модар дахл дошт (3:16). Вазифаи хос ва пурбаракати ӯ, таваллуди фарзанд, бо дарду ғам пайваст мешуд. Зани шарқӣ ҳамеша ба фарзанд доштан шавқмандии зиёд дошт. Ин орзуи ӯ амалӣ мегашт, аммо бо ранҷ омехта мешуд – огоҳӣ оиди он ки бо гуноҳ азоб меояд. Муносибатҳои ӯ бо шавҳараш дигаргун шуданд: ӯ акнун бояд зери итоати шавҳар мебуд, ва шавҳар бар ӯ фармонравой мекард.

Ҳавво дар гуноҳи худ сарвар буд ва Одам ба ӯ пайравӣ кард; акнун ӯ мебоист дар итоати Одам мебуд.

Майл ба оиладорӣ, аммо дар он бандӣ будан, аз замони гуноҳкоршавӣ насиби аксари занҳост. То он дам мо оиди тобеият зикреро пайдо намекунем, агарчи тартиби офариниш сарвари Одамро дар назар дошт. Акнун ин чиз баён карда шуд: “Ва ӯ бар ту ҳукмронӣ хоҳад кард” (3:16). Таърихи занон, хусусан дар кишварҳои бутпараст, таърихи мазлумият ва пастравӣ аст. Ин ба таври куллӣ он вақт дигар шуд, ки масеҳият омада, одамон ва чамъиятро тағйир дод.

Калимаи «ранҷ» дар ояти 16 ва 17 маънои меҳнати вазнин ва пурмашаққатро дорад, ки аз ҷиҳати ҳукм бар мард ва зан якхела буд. Меҳнати хастакунанда, дарду ғам бояд насиби онҳо мешуд.

Аммо аҳамият диҳед, ки Ҳавво ҳатто дар вазъияти тиратарин низ нурпошӣ мекунад. Агарчи зан аввалин шуда ҷиноят содир намуд, ӯ ба он шарафёб шуд, ки дар нақшаи илоҳии наҷот нақш бозад. Насли ӯ бояд шайтонро нобуд мекард.

Насли Ҳавво, ки ба васвасаи мор гирифтор шуда буд, бояд ӯро нобуд мекард (3:15). Мо иҷроиши ин ваъдаро дар Ибриён 2:14 мебинем – азбаски ҳамаи одамон аз ҷисм ва хун иборатанд, Исо низ одам гардид (аз зан зода шуд), «то ки ба воситаи мамот (марг) соҳиби қудрати мамотро, яъне иблисро нобуд намояд».

Мақоми имрӯзаи зан

Дар ҷаҳони ба гуноҳ афтода ва пур аз одамоне ки табиати гуноҳолуди одамӣ онҳоро идора мекунад, бояд ҳокимият муқаррар карда шавад ва дастгирӣ гардад. Ин ҳам барои оила, ҳам барои чамъият ва ҳам барои миллат дуруст аст. Қоидаи муқарраркардаи Худо, ки мард бояд сарвари оила бошад, ва барои некӯаҳволии он ҳокимият ва ҷавобгарӣ дошта бошад, дар ниҳояти қор ба манфиати оила ва чамъият аст. Ҳар зане ки мехоҳад оиладорияш муваффақиятнок бошад, бояд инро ба инобат гирад. Барои зани масеҳӣ дар Инҷил чунин дастуре ҳаст: «Эй занон, мутеи шавҳарони худ шавед, мисли он ки ба Худованд бошад, чунки шавҳар сари зан аст, чунон ки Масеҳ сари ҷамоат аст» (Эфсӯсиён 5:22,23). Ин мавзӯро дар дарси оянда муфассалтар муҳокима мекунем. Дар ин ҷо мо танҳо ишора намудем, ки ин қоидаи амалкунанда аст, ва итоат хости Худо

барои мост, ва ӯ онро барои баракати мо ба нақша даровардааст! Чӣ қадар қасон ҳақиқатан меҳостанд бори қабули қарорро ба дӯши худ гирифта, барои оила ҷавобгарии пурра дошта бошанд? «Зеро ки ӯ сиришти моро медонад» (Забур 102:14). ӯ барои мо на роҳбарии оиларо, балки вазифаи ғридриҳандагиро ба нақша гирифт ва мувофиқ намуд.

Нисбати занони беоила дар бобҳои аввали Ҳастӣ чизе гуфта нашудааст. Оиладорӣ барои занон маъмулӣ буд, ва ҳоло ҳам ҳамин тавр аст. Бо вучуди ин аз тартиб ва мақсади офариниш аён аст, ки нақши зан ғридриҳанда ва иловагӣ – “*ғрдамчи* муносиб барои мард” будан аст. Элизабет Эллиот менависад: “Ман чунин намеҳисобам, ки ҳамаи мардон ин қадар тавоно, ин қадар боақл, ин қадар босалоҳият, ин қадар некӯкор ё муқаддас ҳастанд, ки сазовори мавқеи аввал бошанд. Ман танҳо мебинам, ки мақом аз они онҳост, на аз рӯи лаёқат, балки аз рӯи таъинот”.

Оё мо ақидаи тобеиятро вазнин меҳисобем? Оё мо муҳаббати Худоро, ки инро бароямон муқаррар намудааст, зери шубҳа мегузорем? Пас, биед дуо мекунем, то Худо ба мо ғрӣ диҳад, ки инро қабул намоем. Роҳ сӯи ҳаёти осоишта ва бофароғат ба воситаи итоат ба хости Худо дар тамоми соҳаҳои ҳаётамон аст. Худи Худованд Исо гуфтааст: «Лекин на бо хоҳиши Ман, балки бо иродаи Ту» (Матто 26:39). Худованд Исо ҳамчунин гуфтааст: «Юғи Маро ба гардани худ гиред, ва аз Ман таълим ёбед, зеро ки Ман ҳалим ва фурутан ҳастам, ва ҷонҳои шумо оромӣ хоҳад ёфт» (Матто 11:29).

Оят барои аз ёд кардан

Ҳастӣ 3:15-ро аз ёд кунед. Ин оят файзи Худоро нишон медиҳад, ки ба занҳо дар ваъдаи ӯ оиди фиристодани Начотдиҳанда зоҳир карда шуд.

Боби 2

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман ба худ писанд омаданро меҷӯям, агарчи ин беитоатӣ ба Худо аст? Ҳатто дар масъалаи камаҳамият ин ба кадом натиҷа меоварад? Ҳаловат ё парешонҳолӣ?

---

2) Ман бо озмоишҳо – ба тасаввуротҳои беҳуда ва васвасаҳои кори нодуруст кардан чӣ гуна муносибат мекунам? Оё ман оиди онҳо фикру андеша мекунам ва бо онҳо бозӣ мекунам?

---

3) Мо дидем, ки чӣ тавр Ҳавво сабабгори фочиа ва ғам шуд, ҳангоме тартиби илоҳиро вайрон карда, роҳбариро ба даст гирифт. Оё ман ҳақиқатан бовар мекунам, ки агар аз нақши барои ман чун барои зан муқарраркардаи Худо берун бароям, бетартибӣ ва ғам фаро мерасанд?

Барои фаҳмидани даҳшатнокии натиҷаҳои беитоатӣ ба Худо дуо кунед. Гуноҳҳои “хурд” нестанд. Барои итоаткории самимона ба хости Худо дуо кунед. «Оё маснӯъ (офаридашуда) ба сонё (офаранда) мегӯяд: “Чаро маро чунин сохтӣ?”» (Румиён 9:20).

Дуои шахсии ман

Боби 3

Дарсҳо аз гузашта

Барои иҷрои мақсадҳои худ Худо одатан ба воситаи ҳаёти мардҳо ва занони муқаррарӣ, бо истифодаи воқеаҳои муқаррарии инсонӣ амал мекунад. Аммо дар саҳифаҳои Таврот мо номҳои занони муайянеро пайдо мекунем, ки бо ин ё он сабаб махсус зикр шудаанд, ва мо диққати худро ба баъзеи онҳо равона мекунем, то бубинем, ки аз онҳо чиро омӯхтан мумкин аст. Баъзе занҳо *бо* Худо амал намудаанд; баъзеи дигар зидди Худо амал намудаанд; баъзеҳо кӯшиш кардаанд ба Худо ёрӣ расонанд; баъзеҳоро Худо бар хилофи хости худашон истифода бурдааст.

Занҳое ки бо Худо амал намудаанд

Дар байни занони худотарс ва рӯҳонии давраи Аҳди Қадим *Юкобад*, модари Мусоро зикр кардан мумкин аст. Нақли оддии Хуруҷ 1:22; 2:1-10 ба мо оиди чӣ гуна будани ӯ бисёр намегӯяд, аммо ӯ аз афташ, зани *бофаҳм* (“ӯро (*кӯдакро*) дид, ки зеботалъат аст”), *боҷуръат* (“ӯро се моҳ пинҳон дошт” – ӯ “аз амри подшоҳ натарсид” – Ибриён 11:23), *фаъол* (ӯ сабаде гирифта, бачаро дар он монд ва онро ба қамишзори лаби соҳил гузошта, ба хоҳари ӯ фармуд, то бубинад, ки ҳоли ӯ чӣ мешавад), ва *боимон* (Ибриён 11:23) буд. Аммо мо оиди модар аз хислати писар маълумоти бештар пайдо мекунем. Чаро чунин шуд, ки Мусо, ба воя расида, аз қаср рӯ гардонд, ва халқи Худоро халқи худ хонда, ҳамроҳи онҳо “уқубат кашиданро” афзал донист (Ибриён 11:24,25)? Кӣ ба ӯ оиди Худо таълим дод? Оиди халқи интихобшудаи Худо? Оиди он, ки Худо ваъда додааст онҳоро аз асирии Миср раҳо намояд? Оё мо модари имондорро намебинем, ки дар муддати солҳои кам ба кӯдаки хурдсол дарсҳои таълим дод, ки баъди муддатҳои зиёд бояд самар меоварданд? Мусо дар таърих яке аз хислатҳои бузургтаринро доро буд, аммо касе ки хислати ӯро ташаккул дод, касе ки биниши зиндагиро ба ӯ дод, модари ӯ буд. Ӯ бо Худо амал менамуд.

Шояд ду аср баъдтар, Худо хост шахсеро пайдо намояд, ки халқи Ӯро роҳбарӣ кунад. Халқи Исроил дар ҳолати пастравӣ ва

парешонҳоли буд; Ў Самуилро интихоб намуд. Ҳамин тавр Ў аз зан сар кард, зани боимон ва дуоғӯй (1Подшоҳон 1:1 – 2:11).

Ҳанно бефарзанд буд. Ин дар он замон боиси таънаву маломати зиёд мегардид, бинобар ин ӯ мадади Худоро меҷуст. Ў барои “писар” дуо мегуфт, то ӯро ба Худо дода тавонад. Худо Самуилро ба ӯ дод, ва ӯ бо ғамхории пурмуҳаббат бачаро барои нақше ки бояд иҷро мекард, омода кард – барои ҳаёте ки аз ҳаёти бачагони дигар фарқ дошт, зеро ӯ аз хонаву оила ҷудо карда шуда, ба хизмати Худо вогузошта шуд. Чӣ дарсҳоеро Ҳанно ба ӯ таълим меод – оиди Худои муқаддас, оиди инкор кардани худ ва қурбонӣ, оиди шарафи даъвати ӯ. Ва худи Ҳанно чӣ намунае буд!

Оиди он фикр кунед, ки даст кашидан аз Самуил барои Ҳанно, ки ин кӯдакро ин қадар интизор буд, чӣ гуна гарон буд. Дар парастиишгоҳ ба ӯ кӣ ғамхорӣ мекунад? Элии саркоҳин хеле пир буд, ва писаронаш одамони бад буданд. Чӣ тавр Ҳанно Самуилро дар чунин ҷой монда метавонист? Аммо ӯ қасам хӯрда буд, ва бояд ба ҳар арзише ки бошад, қасамашро ба ҷо меовард. Ҳангоме ки ӯ Самуилро дар парастиишгоҳ монд, гиря накард, балки Худоро бо суруде парастииш намуд (1Подшоҳон 2:1-11), ки яке аз намунаҳои беҳтарини назми ибронӣ аст. Он пур аз ҳамду сано ба Худост барои некӯии Ў ба ҳамаи дилҳои фуротан ва самимӣ.

Худо ҳанӯз ҳам асбобҳои инсониро истифода мебарад. Оё мо ба хоҳири Худо аз гаронбаҳотарин чизи худ даст мекашем. Ҳанно аз кори кардааш хурсанд буд. Писари ӯ ҳам довар ва ҳам пайғамбар буд – баракате барои тамоми халқаш. Ва Худованд Ҳанноро бо додани фарзандони дигар баракат дод (1Подшоҳон 2:21). Ҳанно бо Худо кор кард.

Бар хилофи Юкобад ва Ҳанно, ду модаре ки ба хоҳири писаронашон маъруф буданд, *Дебӯро* дар Исроил мавқеи барҷастаеро ишғол намуда буд, ки барои зан ғайриоддӣ буд (Доварон 4:4). Дар замони ӯ дар Исроил подшоҳ набуд. Халқ Худоро тарқ карда, аз пайи худоёни бутпарастон мерафт, бинобар ин Худо “онҳоро ба дасти душманонашон супурд” (Доварон 2:14). Ҳангоме ки халқ дар фалокат сӯи Худо нидо карданд, Ў барои халос кардани онҳо доваронро ба миён овард, аммо халқ боз ва боз ба бутпарастии худ бозмегаштанд. Дар замони Дебӯро Ёбин, подшоҳи канъонӣ, ки Сисро сарвари лашкараш буд, бар Исроил зулм менамуд.

Мо мехонем, ки Дебӯро набия буд. Ӯ барои шунидани садои Худо нозукбини рӯхонӣ, ва барои ба дигарон расондани Каломи Ӯ лаёқат дошт. Мардум барои доварӣ ва машварат назди ӯ меомаданд (Доварон 4:4,5). Аз ҳолати ғамангези халқи худ ба шӯр омада, Дебӯро ба амал даъват намуд. Ӯ Борокро даъват намуда, амри Худоро ба ӯ расонд, ки ба ҷанг равад. Ҳангоме ки Бороқ бе ӯ рафта нахост, ӯ розӣ шуд бо ӯ равад – на барои ҷангидан, балки барои дастгирии маънавӣ ва расондани ёрии рӯхонӣ (4:14). Худованд ғалаба дод, ва Дебӯро дар давоми 40 сол Исроилро доварӣ намуд (5:31).

Худо на ҳамеша занҳоро дар мавқеи барҷастаи ҷамъиятӣ мегузошт, аммо ҳангоме ки чунин кардан зарур мешуд, шубҳа намекард. Чӣ баракатест барои Дебӯро, ки ҳангоме ба Худо зарур шуд, ӯ тайёр буд! Юкобад, Ҳанно ва Дебӯро бо Худо амал менамуданд, ва ба тамоми халқ таъсир расонда, дар мақсадҳои давомноки Худо саҳми худро мегузоштанд. Мо низ «ҳамкорони Худо» (1Куринтиён 3:9) шуда метавонем.

Занҳое ки зидди Худо амал намудаанд

Мутаассифона, мо оиди дигар заноне низ мехонем, ки офати оилаҳо ва халқҳои худ буданд – занҳое ба монанди Изобал, маликаи Исроил, ва Аталё, маликаи Яҳудо, ки барои бадкирдорӣ камар баста, ва халқро аз парастии Худо баргардонда, ба бутпарастӣ роҳнамоӣ мекарданд. Онҳо барои таназзул ва фурӯ ғалтидани халқҳояшон таъсири зиёд расондаанд.

Изобал маликаи ғайрияҳудие буд, ки зани Аҳъоб, подшоҳи Исроил, шуд (1Подшоҳон 16:31). Ӯ бутпараст буда, парастии Баалро бо худ ба Исроил овард, ва боиси он шуд, ки шавҳараш «Худованд Худои Исроилро ба ғазаб овард» (3Подшоҳон 16:33). Изобал шахсан 850 нафар пайғамбарони худоёни ғайрияҳудиёро дастгирӣ менамуд (3Подшоҳон 18:19); пайғамбарони Худоро қатл намуд (3Подшоҳон 18:13); ва қасам хӯрд, ки пайғамбар Илёсро мекушад (3Подшоҳон 19:1,2). Дар бораи Аҳъоб навишта шудааст: «Ҳанӯз касе мисли Аҳъоб набуд, ки ӯ худро фурӯхт, то он чиро, ки дар назари Худо бад аст, ба амал оварад, ки ба ин амал ӯро занаш Изобал барангехт» (3Подшоҳон 21:25-26).

Аталё духтари Аҳъоб ва Изобал буд ва зани Еҳўром, подшоҳи Яҳудо, шуд (4Подшоҳон 8:18). Ҳангоме ки шавҳараш

мурд, писари ӯ Аҳазё ба тахт нишаст. Ҳам шавҳар, ҳам писари Изобал «бо роҳи хонадони Аҳъоб рафтор намуд, ва он чи дар назари Худованд бад буд, ба амал овард» (4Подшоҳон 8:18,27). Баъди вафоти писараш, Аталё «бархоста, тамоми насли подшоҳро нобуд кард» (4Подшоҳон 11:1), то ки худаш дар кишвар ҳукмронӣ карда тавонад. Мувофиқи хости Худо, писари хурдсолтарин начот ёфт, аммо Аталё шаш сол ҳукмронӣ намуд. Ҳангоме ки подшоҳи қонунии ҷавон аён гардида, тоҷгузорӣ карда шуд, Аталё кушта шуд, “ва тамоми қавми мамлакат шодӣ карданд” (4Подшоҳон 11:20).

Қолиби диққат аст, ки бисёр вақт дар 4Подшоҳон номҳои модарони подшоҳон зикр мешаванд. Масалан, дар 4Подшоҳон 21:1,2 меҳонем, ки “дар вақти подшоҳ шуданаш Менашше дувоздахсола буд, ва ӯ панҷоҳу панҷ сол дар Уршалим подшоҳӣ кард; ва номи модараш Ҳефсибо буд. Ва он чи дар назари Худованд бад буд, ба амал овард”. Дар 4Подшоҳон 23:36,37 низ – “Дар вақти подшоҳ шуданаш Еҳуёқим бисту панҷсола буд, ва ӯ ёздаҳ сол дар Уршалим подшоҳӣ кард. Ва номи модараш Забуддо буд. Ва он чи дар назари Худованд бад буд, ба амал овард”.

Мо ҳамчунин оиди модароне меҳонем, ки писаронашон “он чиро, ки дар назари Худованд мақбул буд, ба амал меоварданд” (Ниг. 4Подшоҳон 12:1,2; 18:1,3; 22:1,2). Оё мо байни тасвири хислати подшоҳ ва зикри номи модари ӯ робитаеро дида метавонем? Агар таъсири Юкобад ва Ҳанно барин модарони худотарс дар писаронашон, ва низ таъсири маликаҳои бадкирдори бутпараст дар писаронашон инъикос ёфта бошад, чӣ масъулияте имрӯзҳо ба дӯши модарони масеҳӣ вогузошта шудааст! Мо бояд оиди дараҷа ва қувваи таъсири худ боҳабар бошем – яъне имкон дорад, ки дар хонаҳои худамон зидди Худо амал кунем.

Чӣ тавр мо зидди Худо амал карда метавонем? Мо бутпараст нестем, то оилаҳоямонро водор намоем, ки аз Худо рӯй гардонанд. Дуруст аст, ки мо ҳайкалҳои тарошидашударо парастииш намекунем, аммо масеҳиёни ҳозира низ бутҳои худро доранд. Масалан, материализм, муваффақият ва бехатарӣ. Бут чизест, ки байни шахс ва Худо меистад. Мо нисбати худ чӣ мақсадҳо дорем? Ҳар чизи бузургтарин ва бехтарин – роҳат, фароғат ва бехатарӣ ба воситаи моликиятмон? Мо барои фарзандон чӣ мақсадҳо дорем? Мо, ба ҳар арзише ки бошад,

онҳоро аз кӯдакӣ барои он тайёр мекунем, ки дар *ин* зиндагӣ муваффақият ба даст оваранд. Мо бояд аҳамияти нисбии вақт ва абадиятро ҳамеша дар пеши назари худ ва фарзандон нигоҳ дорем.

Заноне ки кӯшиш кардаанд ба Худо ёрӣ диҳанд

Соро ва Ривқо занҳои нахустпадарон Иброҳим ва Исҳоқ буданд, ва онҳо ба сухани Худо бовар мекарданд. Аммо онҳо амал кардани Худоро интизор нашуданд. Онҳо кӯшиш карданд он чиро, ки Ӯ ваъда дода буд, бо нақшаҳои худ амалӣ гардонанд.

Худо ба Иброҳим насле ваъда дод, ки чун ситорагон сершумор хоҳад буд (Ҳастӣ 15:5), аммо занаш Соро бепарзанд буд. Барои суръат бахшидан ба воқеаҳо, барои ба Худо ёрӣ расондан, Соро роҳеро барои ба дунё овардани ворис пешниҳод намуд (Ҳастӣ 16:1,2). Нақшаи ӯ амалӣ гашт ва Исмоил таваллуд шуд, аммо ӯ писари ваъдакардаи Худо набуд. Ӯ дар оила сарчашмаи ранҷу ташвиш буд, ва авлодони ӯ аз ҳамон вақт ба Исроил мушкилот меоварданд.

Худо ба Ривқо пеш аз зода шудани ду писари дугоникаш гуфта буд, ки калонӣ ба хурдӣ хизмат хоҳад кард. Писари хурдӣ, Яъқуб, фарзанди дӯстдоштаи ӯ буд, ва ҳангоме ӯ фикр кард, ки ин ваъдаи Худо ба шикаст дучор мешавад, ӯ қарор дод ба Худо ёрӣ диҳад, то ваъдаашро амалӣ гардонад. Оиди ин дар Ҳастӣ 27:1 – 28:5 хонед. Нақшаи ӯ амалӣ гардид, ва Яъқуб баракати нахустзодагиро соҳиб шуд, чуноне ки Худо ваъда дода буд, аммо ӯ осудагии хонадонашро вайрон намуд. Ӯ Эсовро аз худ бегона кард; ӯ Яъқубро дигар надид; ва ӯ шодии дидани онро, ки Худо масъаларо чӣ гуна ба тарзи Худ ҳал мекунад, аз даст дод.

Дар нома ба Ибриён оиди эҳтиёҷ ба имон *ва* сабр гуфта мешавад (Ибриён 10:36). Чаро Худо ба дуоҳои мо дарҳол ҷавоб намедихад? Зеро вақтро интиҳоб намудани Худо на ҳамеша бо интиҳоби вақти мо мувофиқат дорад, ва интизорӣ имони моро қувват медиҳад. Чӣ баракатест Худовандро интизор шуда, мушоҳида намоем, ки Ӯ масъаларо ба фоидаи мо ҳал менамояд. Ӯ ба кӯшишҳои сусти ёрӣ додани мо эҳтиёҷ надорад; дидани имон ва интизории мо ба дили Ӯ шодӣ меоварад (Забур 26:14).

Занҳое ки Худо бар хилофи хоҳишашон онҳоро истифода бурдааст

Рӯҳбаландкунанда аст дидани он ки Худо бо файзи Худ ҳатто касонро истифода мебарад, ки дар иҷро намудани хости ӯ нобарор шудаанд. Ҳавво, бо вучуди гуноҳаш, кафолати онро дошт, ки насли ӯ шайтонро мағлуб мекунад (Ҳастӣ 3:15). Соро, ки дар мавриди Исмоил ноҳақ буд, модари кӯдаки ваъдашуда гардид (Ҳастӣ 21:2). Роҳоб, фоҳишаи бутпараст, азбаски ба Худо имон овард (Еҳушаъ 2), аз ниёғони Масеҳ гардид (Матто 1:5). Ноомӣ, ки солҳои умрашро дар Мӯоб беҳуда гузаронд, келинаш Рутро зери боми Худои Исроил овард ва ба мартабае расонд, ки ӯ зани Бӯаз ва бибикалони подшоҳ Довуд шуд (Рут 1 ва 3:13-17). Малика Эстер, бо вучуди дудилағӣ ва тарсаш аз хашми подшоҳ, часорат дошт ба ӯ оиди халқаш гап занад ва воситаи халосии онҳо буд (Эстер 4:16).

Новобаста ба хислат, маълумотнокӣ, атоҳо, мартабаамон дар зиндагӣ, Худо метавонад моро барои ҷалоли Худ истифода барад. Ҳар қадар ба ӯ наздиктар қадам гузорем, ва ҳар қадар бештар бо ӯ амал кардан хоҳем, фоиданокӣ ва баракати мо ҳамон қадар бузургтар мешавад. Дар як суруди кӯдакона чунин сароида мешавад:

*Шамҷар барзагов дошт, Довуд ресмон дошт,
Ғизол сӯзан дошт, Роҳоб ресмон дошт,
Шимшӯн ҷоғи хар дошт, Ҳорун асо дошт,
Марям равгани хушбӯй дошт – лек ҳамаро Худо ба кор бурд!*

Омӯзиши бештар

Худатон оиди ҳамаи занҳои дар ин дарс зикршуда муфассалан омӯzed.

Боби 3

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Имрӯз ман бо кадом роҳ «бо Худо амал намудан» метавонам? Оё $\bar{y}$ ба ман кӯдаконеро додааст, ки барои $\bar{Y}$ таълим диҳам? Оё ман ба шавҳарам дар инкишоф ва истифодаи атоҳои рӯҳонӣ ёрӣ дода метавонам? Оё Худо ба ман атоҳо ва имкониятҳои додааст, то ба халқи $\bar{Y}$ хизмат кунам? Оё ман ба дӯсти наҷотнаёфта ё ба ҳамсоҷам шаҳодат медиҳам? Оё ман тайёр ҳастам, ки Худо маро истифода барад?

---

2) Ман ба аҳли оилаам чӣ гуна таъсир мерасонам? Онҳо дар ман чиро мебинанд: онро ки ман ба корҳои ин зиндагӣ дил бастаам, ё онро ки ман арзишҳои абадиро доимо пеши назар дорам? Ман нисбати фарзандонам чӣ хоҳиш дорам? Дар муҳокима оиди ояндаи фарзандон (коллеч, таълими пешрафта ва ғайра) оё ман ба онҳо хизмати миссионерӣ ё хизмати масеҳиро дар кишвари худ пешниҳод кардам? Агар не, чаро?

---

3) Оё ман ягон вақт нисбати Худо бегоҳатӣ мекунам? Оё агар Худо дарҳол ҷавоб надихад, оиди ягон чиз дуо гуфтанро бас мекунам? Оё ман ба он майл дорам, ки бо ихтиёри худ амал намоям, ба ҷои он ки роҳнамоии Худоро интизор шавам? Ман чӣ

гуна медонам, ки кай интизор шудан ва кай амал намудан даркор аст?

---

4) Оё ман баҳонаҷӯӣ мекунам, ки Худо маро истифода бурда наметавонад? Худо, чуноне ки ҳастед, ба дастони Худо гузоред ва аз ӯ хоҳиш намоед, ки шуморо истифода барад. Ӯ ин корро мекунад!

Дуо кунед, ки Худо ба шумо имкон диҳад, то бо Ӯ дар омӯзондани фарзандон, пурра намудани шавҳар, таъсир расондан ба оила ҳамкорӣ намоед.

Дуои шахсии ман

Боби 4

Зани солеҳа (некӯкор) (Масалҳо 1 – 31)

Мо тадқиқоти кӯтоҳи худро оиди занон дар Таврот бе баёни мулоҳизаҳо оиди зани олиҷанобе ки дар Масалҳо 31 тасвир ёфтааст, набояд тарк кунем. Аммо аввал мо зикр мекунем, ки дар бобҳои аввали китоби Масалҳо бисёр ишораҳои дигаре ба зан ҳастанд, ва аксари онҳо аз таҳсин хеле дуранд.

Зани ғайр

Мо оиди “зани ғайр”, ки гуфтори худро нарм мекунад, ёри ҷавонии худро тарк кардааст, аҳди Худои худро аз хотир баровардааст, мехонем – пойҳои вай сӯи марг мебаранд, ва роҳҳои вай – сӯи мурдагон (2:16-19; 5:3-8). Дар боби 7 мо рӯйхати муфассале оиди он дорем, ки чӣ тавр «зани ғайр» «соддадилон»-ро, яъне ҷавонони бефаҳмо васваса мекунад. Хулосаи боб чунин аст: «Зеро ки вай бисёр касонро ғалтонда, маҷрӯҳ кардааст, ва мақтулони (кушташудагон) вай аз ҳад афзунанд; хонаи вай роҳҳои дӯзах аст, ки ба таҳхонаҳои мамот (марг) фуруд меоянд» (7:26-27).

Огоҳӣ пайи огоҳӣ дода шудааст. «То ки туро аз зани бадрафтор, аз нармзабонии зани зинокор нигоҳ дорад. Зебоии варо дар дили худ тамаъ нақун... Оё мумкин аст, ки касе оташро дар бағали худ бигирад, ва либосҳояш насӯзад?... Касе ки бо зане зино кунад, беақл аст: нобудкунандаи ҷони худ чунин амал мекунад» (6:24-32).

Дар боби 9 вай «зани аблаҳ» номида шудааст, ки «пуршӯр ва сабукмағз аст, ва чизе намедонад», аммо хулоса ҳамон аст: «онҳое ки вай даъват намудааст, дар қабри дӯзах мебошанд» (9:13-18).

Байни муносибати қатъии Худо оиди зино ва дигар гуноҳҳои ҷинсӣ, ва муносибати сабукфикронаи одамон нисбати он то чӣ андоза фарқи зиёд ҳаст! Худо ба воситаи Мусо фармудааст: «Зино нақун» (Хуруҷ 20:14). Худованд Исо гуфтааст: «Шунидаед, ки ба қадимиён гуфта шудааст: “Зино нақун”. Лекин Ман ба шумо мегӯям: ҳар кӣ ба зане бо чашми шаҳватомез нигоҳ кунад, дар дили худ бо вай зино кардааст» (Матто 5:27,28).

Павлус навиштааст: «Аз зино бигрезед ... зинокор бар зидди чисми худаш гуноҳ мекунад» (1Куринтиён 6:18). Ва боз: «...Фирефта нашавед: на зинокорон ... на фосикон ... – вориси Подшоҳии Худо намешаванд» (1Куринтиён 6: 9-10). Нависандаи Нома ба Ибриён гуфтааст: «Зинокорон ва фосиконро Худо доварӣ хоҳад кард» (Ибриён 13:4).

Дарс равшан аст, ки зане ки ба Худо писанд омадан мехоҳад, бояд аз ҳама гуна нопокӣ дар фикр ва амал барканор бошад, ва дар сухангӯӣ, либоспӯшӣ ва амалҳо боэҳтиёт бошад, то касеро ба васваса гирифта накунад. Мо бояд аҳамият диҳем, ки либоси мепӯшидаамон васвасаангез буда метавонад, ва беаҳамиятӣ дар тарзи нишастамон метавонад дигаронро аз ҷиҳати ҷинсӣ барангезад ва онҳоро ба гуноҳ водор кунад (Матто 5:28). Тарзи либоспӯшии мо аз бисёр ҷиҳатҳо кӣ будани мо ва мақсадҳои диламонро ошкор мекунад.

Дар Масалҳо барои мо дигар занҳо тасвир карда шудаанд. Баъзан мо оиди зани *ситезақор* мехонем, ва нависанда мегӯяд: «Зистан дар замини бодия беҳ аз зистан бо зани ситезақор (ҷанҷолӣ) ва хашмгин» (21:19). «Зистан дар гӯшаи бом беҳ аз зистан бо зани ситезақор дар хонаи фарох» (21:9). Боз мо фарқиятро байни ин гуна зан ва зане ки ба Худо писанд меояд, мебинем. Петрус оиди зан мегӯяд, ороиши ӯ бояд «одамияти ботинии самимӣ дар рӯҳи ҳалиму сокити бефано бошад, ки ин дар назари Худо гаронбаҳост» (1Петрус 3:4).

Зани хуб дар Масалҳо низ зикр шудааст: «Ҳикмати зан хонаи варо бино мекунад» (14:1). «Касе ки зани солеҳа дошта бошад, некбаҳтӣ пайдо кардааст» (18:22). «Зани соҳибфаҳм аз ҷониби Худованд аст» (19:14). «Зани нексиришт ҷалол меёбад» (11:16). Инҳо сифатҳои мебошанд, ки ҳамаи мо бояд хоҳони онҳо бошем.

Зани солеҳа (некӯкор)

Тамоми Масалҳоро аз мадди назар гузаронда, мо дар боби охир ба тасвири зани ҳақиқатан олиҷаноб дучор мешавем. Боб ҷунин сар мешавад: «Суханони Лемуил, подшоҳи Массо, ки модараш ба ӯ таълим додааст» (Масалҳо боби 31-ро пурра хонда бароед). Оё модари ӯ занеро тасвир намудааст, ки ӯ бояд дар зан бичӯяд? Ё Лемуил занеро тасвир мекунад, ки модараш ҳамон гуна буд? Мо гуфта наметавонем, аммо зикр мекунем, ки ҳар мард идеали

занро аз касе мегирад, ки дар ҳаёташ зери таъсири вай будааст. Оё мо ҳамеша оиди қувваи таъсири худ бохабар ҳастем? Таъсири модар хеле зиёд аст, аммо таъсири хоҳар чӣ? Баъзе шахсони машҳури ҷаҳон, ва баъзе ходимони маъруфи ҷамоат ба воситаи муҳаббат ва дӯстии (ва дуои) хоҳари фидокор баракати зиёде ба даст оварданд. Муаллимон низ, таъсири тавоно доранд. Зани худотарс ва дуогӯй дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёт қувваест барои Худо, ки зан оиди зоҳиршавии он орзу ҳам намекард.

«Зани солеҳаро кист, ки биёбад? Баҳои вай аз ҷавоҳир гарантар аст» (31:10). Дар Шарқ арӯсро амалан меҳариданд, ва ҳатто ҳозир дар баъзе кишварҳо «нархи арӯс»-ро падари духтар муқаррар мекунад. Ин зани солеҳа (некӯкор) ҳақиқатан арзиши зиёд дорад, яъне “аз ҷавоҳир гарантар”, хушбахтии бебаҳо.

«Шавҳари вай аз вай дилпур аст» (о. 11). Ин ҷумлаи аввал тамоми ҷумлаҳои минбаъдaro хулоса мекунад. Вай дар муносибат бо шавҳар, оила, аҳли хонавода ва ҷаҳони берун пурра шоистаи боварист; дили шавҳараш метавонад осуда бошад. Дар хонаи яҳудиён модар дили хонавода буд. Мард ба некӯаҳволӣ ва обрӯи оила, ба таъминоти моддӣ ва маъқеи хуб дар ҷамъият аҳамияти зиёд медиҳад. Зан ва модар барои ноил шудан ба бисёре аз ин мақсадҳо масъулият доранд. Аз боиси кӯшиш ва вафодории вай шавҳараш метавонад диққати худро ба вазифаи худ равона намуда, “...назди дарвозаҳо... бо пирони сарзамин” шинад (о. 23) – мақоми боэътибор дар шӯрои шаҳр. «Вай (зан) тамоми айёми умри худ ба ӯ некӣ мекунад, ва на бадӣ» (о. 12). Ин қарори хубест барои ҳар як арӯс.

Дар муносибат ба корҳои хонавода ин зан фаъол (о. 13), ташаббускор (о. 14), боинтизом ва ботартиб (о. 15), боҳунар (19), ба оянда тайёр (о. 21), либосаш зебо ва арзанда аст (о. 22). Ӯ аз кори вазнин наметарсад, танбал нест, бепарво ва бедиққат нест (о. 27). Ҷарҳи хонаводааш ҳамеша ҳамвор давр мезанад. Дар ҷунин хонадон тартиб, осудагӣ ва некӯаҳволӣ ҳаст. Дар ҳақиқат ин писанд омадан ба Худост, ки Ӯ “Худои ҳарҷумарҷ нест, балки Худои осоиштагист” (1Қуринтиён 14:33), Ҷамоне ки нисбати хонаводаи Худ мегӯяд: «ҳамааш бояд бо тартибу интизом ба амал ояд» (1Қуринтиён 14:40).

Ин зан аз идора намудани хонаводаи калон парешонҳол нашуда, вақту қувват дорад, ки берун аз хона бо тичорат машғул шавад. Ӯ киштзор харида, ниҳолҳои ток мешинонад (о. 16). Вай

катони хуб ва камарбандҳо бофта, ба тоҷирон медиҳад (о. 24). «Вай мебинад, ки доду муомилааш хуб аст» (о. 18). Кори ӯ хушсифат аст; вай ягон чизи бад тайёр карда намефурӯшад. Ин қоида бояд ба мо низ хос бошад. «Ҳар коре мекунад, ҳамаашро барои ҷалоли Худо ба ҷо оваред» (1Куринтиён 10:31). Танҳо беҳтарин коре ки мо карда метавонем, Худоро ҷалол медиҳад.

Боз кадом сифатҳо хислати ин зани солеҳаро (некӯкорро) ташаккул медиҳанд? Вай ба бенавоёну мӯхтоҷон ҳамдардӣ ва ғамхорӣ мекунад (о. 20). Вай хирадманд ва ҳалим аст (о. 26). Ба ӯ назоратчиё даркор нест, ки барои расидан ба мақсадҳо ӯро бо дасти устувор роҳнамоӣ кунад. Ҳалимӣ қоидаи ҳаёти ӯст. Ҳалимӣ дар хонаҳои мо чӣ дигаргуниҳое ба амал оварда метавонад! Ҳайратовар нест, ки шавҳар ва фарзандонаш ӯро дӯст медоранд (о. 28) – вайро пеш аз ҳама на барои он дӯст медоранд, ки соҳибхоназани ӯҳдабаро буда, барои роҳат ва некӯаҳволии оила ғамхорӣ мекунад, ва на барои он ки вай соҳибкори кордон ва бомуваффақият аст, балки барои он ки хирадманд, ҳалим, дилсӯз, дӯстдор аст (чуноне ки ҳамаи мо буда метавонем). Бисёри занҳое ки ин тасвирҳои Масалҳо 31:10–31-ро меҳонанд, ҳисси амиқи беарзишӣ пайдо мекунанд! Кӣ ба дастовардҳои дар ин ҷо зикршуда ҷавобгӯ буда метавонад? Аммо ҳақиқатан муҳаббат ва эҳтироми оила ба ҳаёти вай шодӣ ва қаноатмандии бузурге меоваранд, ва ин он чизест, ки ҳамаи мо ба он ноил шуда метавонем. Зарур нест, ки мо ба дастовардҳои вай расиданӣ шавем: мо бояд ба хислати ӯ тақлид намоем – сазовори боварӣ, ғаъол, боинтизом, коркун, дилсӯз, ҳалим ва дӯстдор.

Як чизи дигар – вай «занест ки аз Худо метарсад» (о. 30)! Оё чунин хислат ҳамаи он чизеро, ки оиди ин зан гуфта шуда буд ифода намекунад? Маҳз ҳамин чиз ӯро ба амал водор мекунад, моро низ. “Ибтидои ҳикмат тарси Худованд аст” (Масалҳо 9:10). Бо Худо сар накарда, умр ба сар бурдан, хислати худро инкишоф додан ва ба Худо писанд омадан ғайриимкон аст. Кӯшишҳои худамон, муборизаҳо, аз саҳифаи нав сар кардан, назди худ мақсадҳо гузоштан ва ғайра як андоза муваффақият оварда метавонад. Аммо зане ки бо тарси Худо худро пурра ба Худованд мебахшад, худро барои ташаккул додан ва истифода бурдан ба дастони Ӯ мегузорад, ҳақиқатан зани пурбаракат аст, ки “корхояш варо назди дарвозаҳо ҳамд гӯяд” (о. 31) ва аҳли оилааш

бархоста, ба вай аҳсан мегӯянд. Баҳои вай аз ҷавохир гаронтар аст.

Омӯзиши бештар

Китоби Масалҳоро хонда бароед ва ҳар як ишораро оиди занҳо навишта гиред ва онҳоро ба тавре ки бароятон ғоиданок аст, ба намудҳо ҷудо кунед.

Боби 4

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Ҳангоме ман либосҳоямро интихоб мекунам, оё мақсадам ба худ диққатро ҷалб кунондан аст? Агар мӯдҳои ҳозира ношоиста ва ошкоро бошанд, оё ман ба он мутобиқ шуда, «ҳамаи дигарон ҳамин тавр либосҳоро мепӯшанд» мегӯям? Ё ман истода оиди он чӣ ба Худо писанд меояд, андеша мекунам?

---

2) Оё шавҳарам ба фаросати ман (сиррҳоро нигоҳ дошта тавоништан ва дар ҳар ҷо оиди корҳои шахсӣ ва оилавӣ гап назаданам), ба вафодорӣ дар иҷрои ўҳдадорихоям ва бо ҳар роҳи имконпазир обрӯи ўро нигоҳ доштанам “дилпур аст”?

---

3) Оё дар муносибатҳоям бо дигарон ҳалим ҳастам?

---

4) Оё ман кӯшиш мекунам дар ҳаётам нашъунамои рӯҳониро бо кӯшишҳои худ ба даст оварам? Оё кӯшиш мекунам хислати барои Худо писандидаро бунёд намоям? Ё ин ки худро ба дастони Худованд месупорам, то ки Ў тавонад маро ташаккул диҳад ва зане гардонад, ки ба Ў писанд меояд?

Дуо кунед, то Худо ба шумо дар интихоби либос, идора кардани хона, инкишоф додани муносибатҳо бо дигарон, аз ҷумла бо оилаи худатон, дар ташаккули хислате ки ба Худо писанд меояд, хирад диҳад.

Дуои шахсии ман

Худованд Исо ва занҳо

Дар замони таваллуд шудани Исо юнониён, румиён ва яҳудиён занонро мавҷудоти паст меҳисобиданд. Дар Юнон зан чун ғулом зери итоати шавҳар буд. Дар Рум зан ба таври қонунӣ моликияти шавҳар буд. Ё назар ба занҳои Юнон озодии бештаре дошт, аммо ин боиси сустии ахлоқ ва зиёдшавии ҷудошавиҳо мегардид. Дар байни яҳудиён, агарчи зан аз шавҳар паст ҳисобида мешуд, дар хонааш мақоми боэътибор дошт. Вай баъзе ҳуқуқҳои қонунӣ дошт, аммо таълим, ҳатто омӯзиши дин, барояш номумкин буд. Дар ҷамъияте ки Исо дар он мезист, мард афзалияти пурра дошт.

Бар зидди чунин замина, рафтори Исо нисбати занҳо оличаноб буд. Ё пешдоварӣ намекард, ягон сухани таҳқиркунанда ба забон намеовард. Ё лаёқатҳои арзандаи онҳоро хуб баҳо меод ва боадабона ва бо эҳтиром муносибат менамуд.

Ё дар эҳтиётоташон ба онҳо *ҳамдардӣ* зоҳир менамуд. Ё хушдомани Петрусро аз табларза (Матто 8:14), занеро ки гирифтори хунравӣ буд (Матто 9:20) ва занеро, ки 12 сол инҷониб қадҳамида буд (Луқо 13:11), шифо дод. Дар Ноин Ё писари бевазанеро аз мурдагон барҳезонд ва ба модараш супурд (Луқо 7:12-15). Ҳангоме занеро, ки дар зино дастгир шуда буд, назди Ё оварданд, Ё бо вай боадабона ва раҳмдилона муносибат намуд (Юҳанно 8:3). Суханони Ё, «Назди Ман оед ... ва Ман ба шумо оромӣ мебахшам», барои заноне ки чунин бори гаронро ба дӯш доштанд, ва бо дилсӯзии Ё ҷалб шуда буданд, аз бисёр ҷиҳатҳо дахлдор буданд. Ҳатто дар салиб Ё ғамхории худро ба модараш нишон дод (Юҳанно 19:25-27).

Ё нисбати баъзе занҳо суханони таҳсинро ба забон овардааст. Ба зани канъонӣ, ки назди Ё бо хоҳиши шифои духтари девзадааш омада буд, Ё гуфт: «Эй зан, имони ту бузург аст» (Матто 15:21-28). Рӯзе Ё назди ганҷинаи парастиишгоҳ нишаста буд. Ё сарватмандонро дид, ки ҳадияҳои худро ба ганҷина меандоختанд ва баъд дид, ки бевазани камбағале ду фулус дар он андохт. Ё ҳадияи ин занро таҳсин намуда, гуфт: «Ин бевазани камбағал аз ҳама бештар андохт» (Луқо 21:1-4). Ё на андозаи ҳадия, балки дили ҳадиякунандаро дар назар дошт. Сарватмандон

аз зиёдатии сарвати худ медоданд: ин зан бошад ҳамаи он чиро, ки дошт, дод ва дили Худоро конеъ гардонд.

Ў лаёқатҳои ақли ва рӯҳонии онҳоро *эҳтиром* менамуд. Агарчи ба зан ё духтар таълим дода намешуд, Ў ба онҳо ба таври чудоғона ва оммавӣ таълим медод. Ў баъзе ваҳйҳои амикро оиди Худ ва оиди Падараш шахсан ба занҳои алоҳида дода буд.

Дар Юҳанно, боби чор, мо мехонем, ки Ў дар назди чоҳ бо зани сомарӣ вохӯрд. Агарчи «яхудиён бо сомариён муошират надоштанд» (4:9), ва муаллими яҳудӣ дар назди мардум ба зан муроҷиат намекард (хатто ба зани худ), Худованд Исо бо ин зане ки пасмондаи чамбият буд, сӯхбат намуд. Ў бо ин зан оиди парастииш ва зарурати дар Рӯҳ ва ростӣ парастидани Худо гап зад, чунки Худо Рӯҳ аст (4:24). Ў Худро чун Масеҳе ки яҳудиён ва сомариён Ўро интизоранд, нишон дод – ки Ў ба ҳеҷ каси дигар Худро чунин муаррифӣ накарда буд! Зан бовар кард ва оиди Ў дар шаҳри худ чунон шаҳодат дод, ки бисёр ҳамсоҳояш назди Ў омада, ҳамчунин имон оварданд.

Дар хонаи Марто ва Марям дар Байт-Ҳинӣ, Марям “пеши пойҳои Исо нишаста, каломи Ўро гӯш мекард” (Луқо 10:39). Худованд Исо аниқ фаҳмонд, ки ин барои Ў писандида аст. Исо Марторо ба ошхона равона накард, балки хоҳиш ва омодагии ўро барои аз худ намудани таълими Ў эҳтиром намуд. Дар айни замон Ў хизмати Марторо паст назд, балки ҳалимона фаҳмонд, ки танҳо хизмат кифоя нест. Мо бояд вақт чудо кунем, то назди пойҳои Ў нишаста, аз Ў таълим гирем: Ў аз корҳои мо дида бештар худи моро хоҳон аст. Чӣ гуна будани мо аз чӣ кор кардани мо муҳимтар аст.

Баъди муддате Лаъзор, бародари Марям ва Марто, бемор шуд ва мурд. Худованд Исо ин суханони ҳаяҷонбахшро, ки ҳоло ҳам халқи Ўро тасалло медиҳанд, маҳз ба Марто ва Марям гуфт буд: «Ман қиёмат ва ҳаёт ҳастам; ҳар кӣ ба Ман имон оварад, агар бимирад ҳам, зинда хоҳад шуд» (Юҳанно 11:25).

Худованд Исо хизмати занҳоро *қабул мекард*. Мо ҳозир хонаеро дар Байт-Ҳинӣ зикр кардем, ки Ўро дар он чо ду хоҳар хуш қабул ва пазирай намуданд. Мо ҳамчунин мехонем, ки «занони бисёре аз Ҷалил аз ақиби Исо омада буданд, ва ба Ў хизмат мекарданд» (Матто 27:55), ва «баъзе занон... ба Ў бо дороии худ хизмат мекарданд» (Луқо 8:2, 3). Аз афти кор, як гурӯҳ заноне буданд, ки тайёр буданд нороҳатиҳои хизмати

мусофиронаро ба сар баранд, то ки барои эҳтиёҷоти маишии Худованд ва шогирдони Ӯ ғамхорӣ намоянд. Чарлз Райрӣ қайд мекунад, ки ҳар гоҳ оиди хизмати бевосита ба Исо гуфта мешавад, ин хизмати ғариштагон ё занҳост! Чӣ баракатест дар қатори касоне будан, ки ба Ӯ хизмат мекарданд!

Худованд Исо дилбастагӣ ва миннатдории занҳоро *қадришиносӣ мекард*. Дар Луқо 7:36-50 мо оиди воқеае мехонем, ки дар хонаи фарисие рӯй дод. Фарисӣ Исоро даъват намуд, то бо вай хӯрок хӯрад. Ҳангоми хӯрокхӯрӣ зани бечорае ки «гуноҳкор буд», ворид шуда, аз қафо назди пойҳои Ӯ истода, гиря кард. Чун ашқхояш ба пойҳои Ӯ рехтанд, вай онҳоро бо мӯйҳои худ хушконид, пойҳои Ӯро бӯсид ва бо рағани гаронбаҳои атрафшон молид. Фарисӣ ин занро тела меод ва роҳ намеод, ки ӯро ламс кунад, аммо Исо ҳадияи дӯстдоронаи ин занро қабул намуд. Ӯ гуфт, ки ин зан барои он меҳрубонии бисёр зоҳир намуд, ки гуноҳҳои бисёраш бахшида шудааст. Бояд зикр кард, ки Исо ҳам сарфи назар кардани фарисӣ ва ҳам миннатдории ин занро пай бурд (7:44-46). Ӯ аз мо чиро қабул мекунад?

Қарибҳои анҷом ёфтани хизмати заминии Худованд ба ҳамин монанд воқеае рух дод (Юҳанно 12:1-8; Матто 26:6-13). Он вақт Ӯ дар хонаи дӯстони маҳбубаш дар Байт-Ҳинӣ буд, ва Марям, ки назди пойҳои Ӯ нишаста буд, рағани гаронбаҳои атрафшон оварда, пойҳои Ӯро бо он молид. Чун вай зарфи қиматбахоро шикаст ва рағанро рехт, яке аз шогирдон ба ин исрофкорӣ эътироз намуд. Аммо барои Марям ҳеҷ чиз он қадар гаронбаҳо набуд, ки онро барои Ӯ дареғ медошта бошад. Худованд Марямро таҳсин намуда, гуфт, ки вай кори хубе кардааст. (Оё ягон чизи он қадар гаронбаҳо ё пурқимат ҳаст, ки аз сарф намудани он барои Ӯ дареғ дорем?) Садоқати Марям барои Ӯ маъноӣ бузурге дошт, хусусан дар партави он ки шогирдон дар қабул намудани наздикшавии марги ӯ сустӣ зоҳир менамуданд; занони дигаре ки барои Ӯ ғамхорӣ менамуданд, бо ғанут ва рағани атрафшони худ дер монда буданд, чунки ин чизҳо дигар лозим нашуданд (Луқо 23:55–24:3). Биёед имрӯз барои Ӯ муҳаббат ва парастии дилҳои бозхаридшударо тақдим менамоем, «қурбонии шукронаро тақдим менамоем... ва ба исми Ӯ ҳамду сано мехонем» (Ибриён 13:15).

Худованд Исо занҳоро хеле қадришиносӣ намуда, баъди зинда шуданаш аввал ба онҳо зоҳир шуд. Ӯ имтиёзи ба шогирдон

расондани хушхабари зиндашавии Худро ба занҳо дод (Матто 28:1-10; Маркус 16:1-10; Луқо 24:1-10; Юҳанно 20:1-18). Чуноне ки мо медонем, ғайр аз Юҳанно ҳеҷ яке аз шогирдон назди салиб набуд – аммо занҳо дар он ҷо буданд (Матто 27:55)! Ва «субҳидами» рӯзи зинда шудан, ки «ҳаво ҳанӯз торик буд», занҳо назди қабр омаданд. Имони онҳо аз имони шогирдони дигар зиёдтар набуд, чунки ҳамаи онҳо рӯҳафтода шуда буданд. Ҳақиқатан онҳоро муҳаббат назди маконе ки Ё буд, овард – муҳаббат ба ин Мард, ки ба ҳеҷ як марди дигар монанд набуд ва ҳаёти онҳоро тағйир дод. Ва муҳаббати онҳо мукофотонида шуд – оҳ, ин чӣ мукофоте буд! Андӯҳи онҳо ба шодӣ, мотами онҳо ба сурудхонӣ табдил ёфт, ҳангоме онҳо Худовандро аз мурдагон зиндашуда, тантанақунанда диданд. Ва онҳо давиданд, то ин хабари хушро ба дигарон расонанд.

Ўро чустан ягон вақт бо дидани Ё мукофотонида мешавад. Ё Худро на ба ҳавобаланд, на ба тавоно, на ба хирадманд, балки ба дили пурмуҳаббате ки ба Ё иштиёқ дорад ошкор менамояд. Муҳаббат ҳар қадар бузургтар бошад, биниш ҳамон қадар равшантар хоҳад буд. Ба нидои дили Марям, «Ё дар кучост?» Худи Худованд «Марям» гуфта, ҷавоб дод. Ва ё Ҳамонеро, ки мечуст, пайдо намуд. Мо имрӯзҳо киро пазмон ҳастем ва мечӯем? Худованд Исо гуфта буд: «...Ҳар кӣ Маро дӯст дорад, Падари ман вайро дӯст хоҳад дошт, ва Ман вайро дӯст хоҳам дошт ва Худро ба вай зоҳир хоҳам сохт» (Юҳанно 14:21).

Омӯзиши бештар

Порчаҳои Китоби Муқаддасро, ки дар ин дарс зикр шудаанд, аниқтар омӯzed ва рафтори Худованд Исоро нисбати занон барои ҳар як маврид ба худ қайд намоед.

Боби 5

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Аз он чи мо оиди рафтори Худованд Исо нисбати занон омӯхтем, муносибати Ў ба ман чӣ гуна аст? Оё ман барои Ў беқадр ҳастам – ё муҳим ва арзишнок? Оё ман ҳангоми зарурат озодона назди Ў рафта метавонам? Оё ман мехоҳам таҳсини Ўро ба даст оварам?

---

2) Оё Ў бароям чунон муҳим аст, ки ман, чун Марям, хоҳони шунидани суханони Ў бошам? Оё ман ҳар рӯз вақт ҷудо мекунам, то Каломи Ўро хонам ва ба Ў имкон диҳам, ки ба ман гап занад?

---

3) Ман дар зиндагӣ чиро меҷӯям? Дар сарам чӣ фикрҳост?

Дуо кунед, то муносибати Худованд Исоро нисбати худатон ошкор намоед, то таҳсини Ёро ба даст оваред, то вақт чудо кунед, ки ҳар рӯз назди пойҳои Ё нишинед, то андешаҳоятон бо Масех пур бошад.

Дуои шахсии ман

Боби 6

Тасвири умумӣ

Чустучӯҳоямонро дар мавзӯи занҳои ба Худо писандомада давом дода, хислатҳои баъзе занҳои дар Инҷил зикршударо аз назар мегузаронем. Дар бораи ҳар кадом шахсият маълумоти кам дода шудааст: асосан мо фақат тасаввурот пайдо мекунем. Ва аз эҳтимол дур аст, ки ҳар яки ин занҳо идеали Худоро тачассум мекарда бошад. Бинобар ин мо тасвири таркибӣ месозем ва дар занҳои гуногун ҷиҳатҳоеро пайдо менамоем, ки ба Худо писанд меоянд.

Тобеият ва итоат

Беҳтар он аст, ки аз Марям, модари Худовандамон, сар кунем. Дар ин зани ҷавон чӣ чизе буд, ки Худоро водор намуд ёро ба чунин тарзи махсус таҳсин намояд? Ба мо танҳо гуфта шудааст, ки ӯ бокирае буд, ки номзади Юсуф буд. Албатта, бояд покии зиндагӣ ва садоқати самимӣ ба Худо мебуд, агарчи ба мо дар ин хусус гуфта нашудааст. Тасаввуроти мо оиди хислати ӯ аз ҷавоби ӯ ба фаришта бармеояд: «Инак, канизи Худованд ҳастам; бигзор бо ман аз рӯи каломи ту бишавад» (Луқо 1:38). Ин ҷо рӯҳи итоаткорӣ ва омодагӣ ба иҷрои хости Худо дида мешавад. Марям пурра ба Худо дастрас буд, чунки ба Ӯ таваккал менамуд. Оё чизе аз ин зиёдтар ба Худо писанд омада метавонист?

Марям дар Навишта борҳо зикр мешавад; мо танҳо боз як мавридро аз назар мегузаронем. Ҳангоми ҷашни арӯсӣ дар Қонои Ҷалил (Юҳанно 2:1-11) Марям якчанд маслиҳатҳои нотакрор додааст. Ӯ ба хизматгорон гуфт: «Ҳар он ки Ӯ ба шумо гӯяд, ба ҷо оваред». Мо хато намекунем, агар ба каломи Худованд итоат кунем ва худро пурра ба Ӯ тобеъ намоем. Бояд зикр намуд, ки агарчи Худо Марямро баракати зиёд дод ва таҳсин намуд, ҳанӯз ҳам вай мисли мардон ва занони дигар ба начот эҳтиёҷ дошт. Худи вай гуфтааст: «Рӯҳи ман аз Начотдихандаи ман ба вачд омад» (Луқо 1:47).

Росткор ва беайб

Элисобаъ, модари Яҳёи ғўтагар ва хеши Марям, зани пиронсол буд – қисми зиёди ҳаёти ӯ гузашта буд. Оиди ҳаёти ӯ чӣ навишта шудааст? Вай ва шавҳараш Закарё «пеши Худо росткор буданд ва аз рӯи тамоми фармудаҳо ва фароизи Худованд бе каму кост рафтор менамуданд» (Луқо 1:6). Худо аз ҳар яки мо, ҳам мард ва ҳам зан, маҳз ҳаминро мехоҳад: «Худо моро... баргузидааст, то ки ба ҳузури ӯ дар муҳаббат муқаддас ва беайб бошем» (Эфсӯсиён 1:4).

Бахшида шудан ба Худо

Ҳано зани солхӯрдае дар Уршалим буд, ки «аз парастиишгоҳ дур нашуда, бо рӯза ва дуо шабу рӯз ба Худо ибодат мекард» (Луқо 2:37). Вай дар парастиишгоҳ буд, хангоме Исои хурдсолро барои ба Худованд тақдим намудан оварда буданд, ва ӯро дида, Худоро шукргузорӣ намуд. Вай дар ин кӯдак наҷоти Исроилро дид ва бо хушнудӣ дар бораи ӯ ба дигарон гуфт. Тамоми зиндагии Ҳано – вақташ, қувваташ, ҳамаи дороияш – ба Худо бахшида шуда буд. Мо огоҳ карда мешавем, ки «ҷисмҳои худро ҳамчун қурбонии зинда ва писандидаи Худо» тақдим намоем (Румиён 12:1). Мо бояд «аввал Подшоҳии Худоро бичӯем» (Матто 6:33) – «дар бораи он чи дар афроз аст, фикр кунем» (Қўлассиён 3:2). Дилҳои мо бо чӣ фаро гирифта шудаанд? Мо худро ба кӣ бахшидаем – ба худ, ба ҷаҳон, ба Худо?

Муҳаббат ва шукргузорӣ

Номи Марями Маҷдалия чун яке аз касоне ки Исо девҳоро аз вай берун кард, ба ҳама шинос аст. Вай дар маҷмӯи дигар «заноне ки ӯ аз арвоҳи палид ва касалиҳо шифо дода буд... ки бо дороии худ ба ӯ хизмат мекарданд», аввал зикр шудааст (Луқо 8:2,3). Муҳаббат ва шукргузории вай барои наҷот чунон бузург буд, ки вай хост бо Худованд Исо бошад, то ба ӯ хизмат намояд ва оиди арзиши он барои худ фикр накунад. Мо вайро бори дигар дар назди салиб мебинем, ки Масеҳи мехкӯбшударо бо андӯҳи зиёд мушоҳида мекунад (Матто 27:55,56), ва баъд дар назди қабр мегирад (Юҳанно 20:1-18). Дар он ҷо дили пурмуҳаббати вай аз дидани Худованди зиндашуда тасалло ёфт. Маркус ба мо мегӯяд,

ки Ҷ аввал ба Марямаи Магдалина зоҳир шуд (Маркус 16:9). Чӣ мукофоте Ҷ ба муҳаббат ва шукргузории вай дод!

Дафъаи дигар Худованд нишон дод, ки Ҷ шукргузорино қадр мекунад. Ҷангоме ки Ҷ даҳ махавиро шифо дод, ва танҳо яке аз онҳо омада, ташаккур гуфт ва Ҷро парастид, Ҷ пурсид: «Он нӯҳ нафар кучоянд?» (Луқо 17:17). Албатта, шахсоне ки Худованд Исо онҳоро даъват мекунад, бояд дили шукргузор дошта бошанд.

Имон

Павлус ба Тимотиус чунин менависад: «Имони бериёи туро, ки пештар дар модаркалонат Лӯид ва модарат Авниқо сокин буд, ба хотир меоварам» (2Тимотиус 1:5). Ин ду зан бо имони ҳақиқӣ ба Худо маъруф буданд – имоне ки дар ҳаёташон амал менамуд ва онҳо кӯшиш мекарданд онро ба дигарон расонанд. Аз афташ, онҳо барои наҷот ёфтани Тимотиуси ҷавон “Навиштаҳои муқаддасро” ба ӯ хуб таълим дода буданд (2Тимотиус 3:15). Оҳ, кошки чунин садоқат ва имон ба Худо дар ҳамаи модарон ва бибиҳо, ва дар ҳамаи онҳое ки бо кӯдакон саруқор доранд, ёфт мешуд!

Парастии

Ҷар боре ки мо Марямо аз Байт-Ҷинӣ мебинем, вай назди пойҳои Худованд Исо аст. Дар Луқо 10:38-42 вай назди пойҳои Ҷ нишаста, суханони Ҷро гӯш мекунад ва аз Ҷ таълим мегирад. Дар Юҳанно 11:32 ӯ назди пойҳои Ҷ афтада, аз боиси марги бародараш гиря мекунад. Дар Юҳанно 12:3 вай ба пойҳои Ҷ рағани гаронбаҳои хушбӯй меолади ва бо мӯйҳояш хушк мекунад. Ва чуноне ки бӯи хуши он хонаро фаро гирифта буд, ҳамон тавр бӯи хуши парастии ӯ дили Худовандро шод намуд. Вай парастандаи ҳақиқӣ буд – ва Худованд «толиби ин гуна парастандагони Худ мебошад» (Юҳанно 4:23). Касе парастииро чунин маънидод кардааст: лабрез шудани диле ки аз Масеҳ пур шудааст. «Биёед, сачда намоем ва таъзим кунем; пеши Худованд, ки Офаридгори мост, зону занем» (Забур 94:6).

Корҳои нек

Марто аз Байт-Ҷинӣ аз хоҳараш Марям хеле фарқ дошт, ва аксаран чун ғайрирӯхонӣ ба назар мерасад – соҳибхоназани серкор, ки барои чизҳои рӯхонӣ вақти кам дорад. Аммо «Исо Марторо дӯст медошт» (Юҳанно 11:5), ва Марто ба Ё имони ҳақиқӣ ва содиқона дошт (Юҳанно 11:21-27). Худованд ҳам Марто ва ҳам Марямро қадршиносӣ мекард ва ба онҳо эҳтиёҷ дошт. Мушкилии Марто он буд, ки вай «бо хизматгузори банд буд» (Лука 10:40), ва мо низ мувозинатеро, ки дар ҳаётимон бояд бошад, ба осонӣ гум карда метавонем. Худо хизмати моро барои Ё қадр мекунад, аммо на аз ҳисоби худамон. Кӣ будани мо барои Ё назар ба чӣ кор карданамон аҳамияти бештар дорад. Мо бояд дар миёни ба Ё хизмат кардан ва назди пойҳои Ё нишастан мувозинатро нигоҳ дорем.

Дар Аъмол 9:36-41 мо оиди Ғизол мехонем, ки «хеле некӯкор буд ва садақоти бисёре медод». Ҳисоботи пурраи корҳои неки вай ба мо дода нашудааст, аммо мо медонем, ки вай чомаҳову куртаҳо медӯхт; вай ба бевазанон чунон меҳрубон буд, ки хангоме вай мурд, онҳо барои марги вай гиристанд ва мотам гирифтанд. Вай «шогирд» номида мешуд, ва вай ҳаққонияти ҳаёти навашро бо муҳаббат ва ғамхорӣ ба дигарон исбот намуд. Вай ҳамон гуна имонеро таҷассум менамуд, ки Яъқуб оиди он навишта буд (Яъқуб 2:14-26) – имоне ки амал мекунад.

Мо на *бо корҳо* наҷот ёфтаем, балки *барои корҳои нек* наҷот ёфтаем, «ки иҷрои онҳоро Худо пешакӣ барои мо таъин намудааст» (Эфсӯсиён 2:9,10). «Некӯкорӣ ва саховатро аз хотир набароред» (Ибриён 13:16).

Меҳмоннавозӣ

Дар шаҳри Филиппӣ «Лидия ном занакӣ худопарастӣ арғувонфурӯш, ки аз шаҳри Тиёттира буд», зиндагӣ мекард (Аъмол 16:14). Вай ғайрияхудӣ буд, аммо мунтазам бо занҳои яҳудӣ ва дигар занҳои ғайрияхудие ки мисли ӯ худотарс буданд, барои дуо вомахӯрд. Азбаски дар Филиппӣ куништ* набуд, Павлус ва рафиқонаш ба ин гурӯҳи занҳо ҳамроҳ шуданд ва ба

---

* куништ – парастихонаи яҳудӣ

таълим додан сар карданд, ва Худованд «дили Лидияро кушод». Дили кушода ба хонаи кушода овард, зеро ӯ миссионеронро «маҷбур» намуд, ки меҳмоннавозии ӯро қабул намоянд. Ҳамин тавр маҳз дар хонаи ӯ аввалин ҷамоат дар Аврупо ба ҷамъ омадан сар кард. Дили кушода – хонаи кушода – қитъаи кушода!

Петрус моро огоҳ мекунад, ки «якдигарро бе шикваю шикоят меҳмоннавозӣ кунед» (1Петрус 4:9), ва бовар мекунонад, ки «меҳмоннавозиро фаромӯш накунем, зеро ки ба воситаи он баъзе касон, надониста, фариштагонро меҳмоннавозӣ кардаанд» (Ибриён 13:2). Аз боиси сарфи назар кардани меҳмоннавозӣ бисёр касон вохӯрӣ бо фариштаҳоро аз даст дода метавонанд.

Хизмати хушхабаррасонӣ

Павлус як миқдор занонро дар Румиён 16 мададгор ва ҳамкор номидааст. *Фубӣ* «ходимаи ҷамоати Канхария... ба бисёр касон мададгор» буд. *Прискила*, «ҳамкори Павлус дар Исои Масех», ҳамроҳи шавҳараш дар Куринт, Эфсӯс ва Рум хизмат мекард. Онҳо ҷамъомади ҷамоатро дар хонашон таълим медоданд, ва тайёр буданд барои Павлус ҷони худро нисор кунанд. *Марям* «барои мо бисёр меҳнат кардааст». *Труфино* ва *Трифосо* «дар кори Худованд фаъол» буданд. Парсис «дар кори Худованд бисёр фаъол» буд. Дар Нома ба Филиппиён Павлус Авхӯдия ва Сунтихиро зикр мекунад, ки «дар роҳи башорат бо ман ҷидду ҷаҳд кардаанд» (Филиппиён 4:2-3).

Навъи коре ки ин занон кардаанд, муайян карда нашудааст. Калимаҳои «ходима, ҳамкор, мададгор» хизмати дастгирикунандаро дар назар доранд. Бар хилофи он чи баъзеҳо гумон мекунанд, ин ҷо ҳеҷ заминаи рӯҳоние нест, то тахмин кунем, ки ин занон чун Павлус бо хизмати башорат ва таълим додан машғул буданд. «Фаъол будан» ва «бисёр меҳнат кардан»-и онҳо кӯшиш ва садоқати онҳоро дар хизмати Худованд нишон медиҳад. Онҳо ҳама корро аз самими дил мекарданд, чуноне ки барои Худованд бошад, ва «ин гуна қурбониҳо ба Худо писанд меояд» (Ибриён 13:16).

Омӯзиши бештар

Ишораҳои дигарро оиди занҳо дар Китоби Муқаддас дида баромада, қайд кунед, ва ба хислатҳои онҳо, ки ба фикратон, ба Худо писанд меоянд, аҳамият диҳед.

Боби 6

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ягонто аз ин хислатҳои ки ба Худо ин қадар писанд меоянд, ба ман хос мебошанд?

---

2) Оё дар ҳаётам ягон соҳае ҳаст, ки ман бояд ба он диққати махсус диҳам?

---

3) Оё ман, бо мадади Худо, ба намунаи ин занон пайравӣ хоҳам кард? Худи ҳозир бояд дар назди худ кадом мақсадҳоро гузорам? Фавран сар кунед!

Дуо кунед, то Худо барои инкишофи хусусиятҳое ки Ё дар ҳаёти шумо дидан меҳаҳад, ёрӣ диҳад, ва ба шумо файз бахшад, то ба соҳаҳое рӯ оваред, ки дар онҳо махсусан камбудӣ доред, ва ба шумо мақсадеро пешкаш намояд, ки ба намунаи занони дар ин дарс зикршуда пайравӣ намоед, ва шуморо дар гузоштани мақсадҳои шахсӣ роҳнамоӣ кунад, ва ба шумо ёрӣ диҳад, ки фавран сар кунед.

Дуои шахсии ман

Боби 7

Нақши зан дар ҷамоат (1Куринтиён 11:3-16)

Дар тӯли солҳои зиёд оиди нақши занҳо дар ҷамоат бисёр гуфта ва навишта шудааст, ва дар ин дарс мо ин масъаларо муфассалтар дида баромада наметавонем. Барои онҳое ки оиди ин мавзӯ маълумоти бештар гирифтаанд мехоҳанд, дар охири курс рӯйхати адабиёт тавсия дода мешавад.

Аз омӯзиши Навиштаҳо се ҳақиқати асосӣ аён мешаванд:

- 1) Занҳо ва мардҳо аз ҷиҳати мақом дар назди Худо ва афзалиятҳои рӯҳонӣ баробаранд.
- 2) Баробарии мақом боиси яқшавии вазифаҳо ва масъулиятҳо намегардад. Фарқиятҳои ҷинсӣ боқӣ мемонанд.
- 3) Вазифаи зан барои некӯахлоқии ҷамоат хеле муҳим аст.

Баробар

Баъзеҳо расул Павлусро айбдор мекунанд, ки ӯ нисбати занон ақидаи ғарзнок дошт, вале мо чунин муносибати ӯро ба занҳо мушоҳида мекунем, ки Худованд Исо дошт. Ӯ гурӯҳи дуогӯёнро дар Филиппӣ қадршиносӣ намуд ва ба он ҳамроҳ шуд (Аъмол 16:13), меҳмоннавозии Лидияро қабул кард ва аввалин ҷамоати Аврупоро дар хонаи ӯ бунёдгузорӣ намуд. Ӯ Авҳӯдия ва Сунтихиро ҳамкорони худ номидааст (Филиппиён 4:3,4) ва оиди Прискила, Фубӣ ва дигар занон гуфтааст, ки «бисёр меҳнат кардаанд» ва дар қори Худованд мадад расондаанд (Румиён 16). Ӯ баробарии рӯҳонии мардон ва занонро хеле равшан баён намудааст. «Ҳамаи шумо ба воситаи имон ба Исои Масеҳ писарони Худо ҳастед... Дигар на яҳудӣ ҳаст, на юнонӣ; на ғулом ҳаст, на озод; на мард ҳаст, на зан; зеро ки ҳамаи шумо дар Исои Масеҳ як ҳастед» (Ғалотиён 3:26-28). Мард ва зан, мо дар назди Худо ҳамон як мақомро дорем. Бо имон сафед шуда, мо бо Худо осоиш дорем, аз ғайзу неъматӣ Ӯ ҳаловат мебарем, бо умеди ҷалоли Худо меболем (Румиён 5:1,2). Аммо агарчи баробарӣ баён гардидааст, фарқиятҳо инкор карда нашудаанд. Яҳудиён яҳудӣ боқӣ мондаанд ва юнониён ханӯз ҳам юнонӣ мебошанд, ҷинси мард ва ҷинси зан тағйир наёфтаанд.

Аммо гуногун!

Фарқиятҳои чинсӣ аз ҷониби Худо ҳангоми офариниш муқаррар карда шудаанд ва барои мақсади неки Ў муқаррар карда шудаанд. Худо барои мард ва барои зан вазифаҳо ва масъулиятҳои гуногунро дар назар дошт. Ҳар ду барои ба ҷо овардани мақсадҳои Ў муҳиманд. Худо соҳибхитиёро на ҳар як офаридаи худро ба мақоми худаш таъин намудааст. Ў мардро ба мақоми масъулиятнаш махсус таъин намудааст ва ба зан нақши мададгори ўро додааст (Ҳасӣ 2:18). Афзалият ё камбудӣ ба ин дахле надошт: ин танҳо тартиб ва нақшаи Худо буд – баробарӣ дар мақом, аммо фарқият дар вазифа.

Мо зикр кардем, ки Худованд Исо занҳоро мепазирофт ва қадриносии менамуд, аммо дар байни дувоздаҳо шогирди интихобшуда зане набуд; ҳангоме Худованд Шои худовандиро муқаррар менамуд, зане ҳузур надошт; дар байни миссионерон ва нависандагони Инҷил, дар байни роҳбарони ҷамоатҳо занҳо нестанд. Мақоми роҳбарӣ, мавқеи баланд дар ҷамъият на барои занҳост, аммо наметавон гуфт, ки нақши занон беаҳамият ва камарзиш аст.

Хизмати занон

Ҳамаи имондорон, занон ва мардон, барои хизмат дар бадани Масеҳ атоҳои рӯҳонӣ гирифтаанд. Ҳама барои неқӯаҳволии ҷамоати маҳаллӣ муҳиманд. Маҳз ҳангоме ҳар як узв хизмат мекунад, эҳтиёҷоти тамоми бадан қонеъ карда мешавад (Эфсӯсийн 4:16). Агар мо дар ҷамоат хизмат накунем, ин на аз боиси нарасидани ато ё имконият, балки аз боиси бесамар будани худамон аст. Мо оиди атоҳои рӯҳонӣ ва истифодаи онҳо дар дарси 12 гуфтугӯ хоҳем кард.

Мо дар дарси 6 андаке дар бораи хизмати занон дар Инҷил хондем – дар бораи ҳамду сано ва парастии, меҳмондорӣ, таълим додан, корҳои неқ, ҳамкорӣ дар расондани хушхабар. Баъди боло бурда шудани Худованд занҳо ҳамроҳи шогирдон дар болохона ҳангоми маҷлиси дуо ҳозир буданд (Аъмол 1:14). Шояд онҳо дар Аъмол 2 ҳангоми фуруд омадани Рӯҳи Пок низ ҳозир буданд. Бисёр занон дар рӯзҳои аввали ҷамоат наҷот ёфтанд (Аъмол 5:14). Онҳо айнан монанди мардон ба ҷазо қашида мешуданд

(Аъмол 8:3). Онҳо дар паҳн намудани масеҳият дар асри якум сахми арзанда гузоштаанд. Гэрй Инриг мегӯяд, ки «Дар байни атоҳое ки Худо ба занон додааст, атое нест, ки барои ҷамоат нодаркор буда, барои ҷалол додани Худованд Исо фаъолона ва эҷодкорона ба тариқи илоҳӣ истифода нашавад».

«Ба тариқи илоҳӣ» гуфта, ӯ чиро дар назар дорад? Мо бояд аз тамоми мазмуни умумӣ ва таълими Инҷил муайян кунем, ки Худо чӣ гуна ба Ӯ хизмат кардани моро мехоҳад. Имкон дорад ки сарбоз машқдида буда, тамоми чиҳозоти ҳарби ро дошта бошад, аммо ӯ бо ихтиёри худ амал намекунад; ӯ фармони сардори худро интизор мешавад. Касе гуфтааст: «Барои ба даст овардани натиҷаи беҳтарин ба дастурҳои истехсолкунанда пайравӣ намоед!» Мо дастурҳои Сарвари ҷамоатро, чуноне ки Ӯ онҳоро барои мо дар Каломи Худ ошкор намудааст, доништан мехоҳем. Худо мақсад надорад, ки атоҳои ба занон додашро хомӯш кунад, балки чорчӯбае муқаррар намояд, ки онҳо дар худуди он истифода шаванд.

Сарварӣ ва итоат

Қоидаҳои сарварӣ, итоат ва ҳукмфармоӣ, аз тартиби офариниш сар карда, дар сар то сари Китоби Муқаддас маълум мебошанд. Одам аввал офарида шуд, баъд Ҳавво. Оне ки аввал офарида шуд, бояд масъулияти ҳукмфармоиро ба ӯҳда дошта бошад; оне ки баъд офарида шуд, бояд пайравӣ кунад ва итоат намояд. «Зеро ки на мард аз зан аст, балки зан аз мард; ва на мард барои зан офарида шудааст, балки зан барои мард» (1Куринтиён 11:8,9). Занҳо ба тартиби офариниш ақсуламали ҳимоявӣ мекунанд, зеро мардон нодуруст гумон мекунанд, ки пешояндӣ маънои бартариро дорад ва ба тарзи ҳукмфармоёна амал менамоянд. Мақсади Худо ин набуд.

Расул Павлус қоидаи сарвариро хеле равшан баён намудааст: «...сардори ҳар мард Масеҳ аст, сардори зан шавҳари ӯст; ва сардори Масеҳ Худост» (1Куринтиён 11:3). Ҳамин тариқ, дар мавриди итоат се муносибати бузург ҳастанд. Чунин сарварӣ паст ҳисобидани касеро дар назар надорад. Оё Масеҳ аз боиси мутеъ буданаш мақоми пастро дошт? Сарвари Худо дар муносибат бо Масеҳ ба шахсият ва илоҳияти Ӯ хатаре надошт.

Худо дар коиноти тартибдодаи Худ барои ҳар як офарида чоеро муқаррар намудааст. Хукмфармой ва итоат дар ин тартиб муҳим мебошанд. Азбаски Худо ба мард мақоми хукмфармоиро додааст, мо бояд мақомеро, ки ӯ барои зан муқаррар намудааст, бо масъулиятҳо ва афзалиятҳои он қабул намоем – ва онро бо хушнудӣ қабул намоем, бо дарки он, ки итоат (дар лоихаи хирадмандонаи Худо) барои мо воситаҳои баракат ва ризоият мебошанд. Мо бояд ба таври нотақрор, мувофиқи лоихаи Худо амал намоем. Оё мо мехоҳем ба Худо имкон диҳем, ки Худо бошад?

Сари пӯшида

1Куринтиён 11:3-16, ки сарвариро таълим медиҳад, нишон медиҳад, ки ин қоида дар ҷамоат бояд дар он зоҳир шавад, ки занон сари худро пӯшонанд. Ч. Б. Николсон менависад: Ҳангоме мард бо сари пӯшида, ё зан бо сари напӯшида аён мешавад, ин ба таври ниҳонӣ рад кардани таълимоти илоҳӣ оиди сарварӣ аст”. Ӯ инро чунин тавзеҳ медиҳад, ки мард намояндаи Худо ва ҷалоли Худост; ва хукмфармоии Худо бояд шубҳанопазир бошад ва ҷалоли ӯ набояд пӯшида бошад; бинобар ин ҳангоме мард дар ҷамоат вазифаҳои рӯҳонии худро ба ҷо меоварад, сари ӯ бояд напӯшида бошад. Дар айни замон, «зан ҷалоли мард аст» ва ин ҷалол набояд намоён бошад, бинобар ин зан бояд пӯшида бошад – чунки танҳо Худоро ҷалол додан мумкин аст.

Оё мӯи зан пӯшиш аст? Баъзеҳо мегӯянд, ки ҳамин тавр аст, аммо мо мегӯем, ки дар забони нусхаи асл калимае ки дар ояи 15 барои пӯшидан нисбати мӯй гуфта шудааст, аз калимае ки дар оятҳои 4-7 оиди пӯшидан ё напӯшидан истифода шудааст, фарқ дорад. Аён аст, ки пӯшиши дар оятҳо фармудашуда мӯй нест, ё шахс бояд кал бошад! (ниг. ояи 4).

Кай аз занҳо интизор меравад, ки сари худро пӯшонанд? Дар ин маврид розигии умумӣ нест, аммо ба фикри мо, сарро ҳангоми ҷамъомади ҷамоат дар ҳузури мардон пӯшидан даркор аст.

Оё чунин талабот ба шароити маҳаллии он замон мувофиқат дошт, ё имрӯзҳо низ қобили истифода аст? Ба асоси далели Павлус аҳамият диҳед: 1) Сарвариро на одамон, балки Худо муқаррар кардааст (11:3); он бар тартиби офариниш асос ёфтааст – он аз анъанайи маҳаллии яҳудиён ё юнониён барнаомадааст.

Мард аввал офарида шуд; зан барои мард офарида шуда буд (11:8, 9). Аз ҳамин сабаб ин талабот бунёдӣ буда, ба шароити тағйирёбанда, макон ё вақт вобаста нест. Сарварӣ қоидаи устувор аст, бинобар ин, агар мо ба Худо писанд омадан хоҷем, бояд итоаткориро эътироф ва зоҳир намоем.

Ривқо ҳангоми бо Исҳоқ вохӯрдан рӯймоли худро гирифта, рӯи худро пӯшонд (Ҳастӣ 24:65-67). Ин ҳангоми арӯсӣ анъанаи муҳиме буд: он нишон меод, ки акнун шавҳар сарвари зан аст. Пӯшиши сар – рӯймол ё кулоҳ – дар маданияти имрӯза, ақаллан дар Ғарб, на ҳамон маънои итоат аст. Аммо дар набудани дигар воситаҳои ифодаи итоат, магар ба зани масеҳие ки ба Худо писанд омадан меҷӯяд, лозим нест самимона ба Худованд итоаткор будани худро ба ҳамин восита нишон диҳад? Худо ба мо ғайзи итоаткориро пешниҳод мекунад, то мо ба мардон ва ғариштагон рӯҳи ғурутанӣ ва хомӯширо нишон диҳем, ки ин барои Худо хеле гаранбаҳост.

Омӯзиши бештар

Нусхаи «Мақоми занҳо дар Ҷамоат»-ро ба даст оваред ва хонед. (Барои дарёфтани ҷузъиёти бештар ба рӯйхати адабиёт дар охири курс муроҷиат намоед.)

Оят барои аз ёд кардан

1Қуринтиён 11:3-ро аз ёд намоед.

Боби 7

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодиҳӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман равшан мефаҳмам, ки баробарии рӯҳонии мардон ва занон дар ҳузури Худо – ва фарқиятҳои онҳо дар вазифаҳо – дар Китоби Муқаддас таълим дода мешаванд?

---

2) Оё ҳолати рӯҳонӣ ва хизмати ман барои некӯаҳволии ҷамоати маҳаллии ман муҳим аст? Оё ман ҳақиқатан даркор ҳастам? Оё набудани ман ҳис карда мешавад?

---

3) Оё ман бо пӯшидани сарпӯш дар ҷамъомади ҷамоат рӯҳи итоаткориро нишон медиҳам? Ё ин рамзи итоатро рад менамоям? Агар дили ман ҳақиқатан итоаткор бошад, оё ман ин рамзро рад менамоям?

Дуо кунед, то Худо ёрӣ диҳад, ки ба ҳузури Худо истодани худро равшан фаҳмед, то ҳолати рӯҳонӣ ва хизмати шумо ба манфиати некӯаҳволии ҷамоати маҳаллии шумо бошад, то шумо ба роҳи Худо итоаткор бошед.

Дуои шахсии ман

Дастурҳои бештар барои занҳо

Дастурҳо барои занҳои оиладор

Дар ин ҷой се порчаи дигарро, ки ба итоат дахл доранд, зикр кардан хуб мебуд. Онҳо махсус ба занон нигаронида шудаанд. «Эй занон, мутеи шавҳарони худ шавед, мисли он ки ба Худованд бошад, чунки шавҳар сари зан аст, чунон ки Масеҳ сари ҷамоат ва Начотдиҳандаи бадан аст; аммо, чӣ тавре ки ҷамоат ба Масеҳ тобеъ аст, ҳамон тавр занон низ бояд аз ҳар чихат ба шавҳарони худ тобеъ бошанд» (Эфсӯсиён 5:22-24). Ҷамчунин Қўлассиён 3:18-ро нигаред.

Аҳамият диҳед, ки фармони «мутеъ шавед» ба қабули ихтиёрии ин мавқеъ ишора мекунад. Оятҳои минбаъда (25-33) бар шавҳар бори гарони масъулиятро воғузур мекунанд – «Эй шавҳарон, занони худро дӯст доред, чунон ки Масеҳ низ ба ҷамоат муҳаббат дошт ва Худро аз барои он таслим намуд...» Худо шавҳарро вазифадор намудааст, ки бо муҳаббат сарварӣ кунад; Ё занро вазифадор намудааст, ки дар иҷрои ӯҳдадорӣ шавҳараш ёрӣ расонад – онро барои ӯ душвор нагардонад. Итоати занон ба шавҳарон, чун итоати ҷамоат ба Масеҳ, қисми муҳими вазифаи ҷамоат аст. Ин намунаи зебои ҳақиқати илоҳӣ аст.

Дар 1Петрус 3:1-4 мо меҳонем: «Ҷамчунин шумо, эй занон, ба шавҳарони худ итоат намоед, то ки, агар баъзе аз онҳо мутеи калом набошанд, ба воситаи рафтори занон ба калом тобеъ гарданд, вақте ки рафтори поки худотарсонаи шуморо мушоҳида кунанд. Бигзор зебоии шумо на ороиши зоҳирӣ: гесӯ бофтани, зевари тилло бастан ё либосҳои зебо пӯшидан, балки одамияти ботинии самимӣ дар рӯҳи ҳалиму сокити бефано бошад, ки ин дар назари Худо гаронбаҳост».

Дар ҳоле ки ин дастурҳо ба занон дода шудаанд, онҳо занеро нишон медиҳанд, ки ба Худо писанд меояд, хоҳ шавҳардор бошад, хоҳ танҳо. Ҳақиқатан, ҳамаи мо бояд тарзи зиндагии покро ҷӯем, ки на ба ороиши берунӣ, балки ба зебоии хислат нигаронида шудааст. Хислати гаронбаҳои ором ва ҳалим аз ҳимояи ҳуқуқи худ, садоҳои гӯшхарош ва ҷангҷӯӣ, ки дар баъзе

занони ҳозира дида мешавад, хеле дур аст. Мо набояд ба ҷаҳон имкон диҳем, ки моро ба қолаби худ дароварад, балки бо дигаргуншавии ақлҳоямон дигаргун шавем (Румиён 12:2). Итоат ба ҳеч кадоми мо осон муяссар намегардад; рафтори табиии инсонӣ ҳимояи ҳуқуқҳои худ аст. Аммо мо ба он даъват шудаем, ки ҳаёти ғайриоддӣ – ҳаёти Масеҳро нишон диҳем, ки «Худро кам дониста..., то дами мавти (марг) салиб Худро фурутан сохт...» (Филиппиён 2:5-8). Ғайр аз пайравӣ ба намунаи итоати Ё мо чӣ гуна метавонем ҳаёти Масеҳро дар худ беҳтар нишон диҳем – ба ҷаҳони атроф аён намоем? Ё гуфтааст: «Юғи Маро ба гардани худ гиред ва аз Ман таълим ёбед, зеро ки Ман *ҳалим ва фурутан* хастам» (Матто 11:29).

Боз ҳам таъкид менамоем, ки итоат маънои беарзишӣ ё сустиро надорад, балки тавоноии хислат аст. «Шаҳси худдор бех аз шаҳситон» (Масалҳо 16:32).

Сухани охирин оиди итоат. Аён аст, ки ин на танҳо барои занҳост, балки барои тамоми масеҳиён аст. Павлус менависад: «Аз Рӯҳ пур шуда... дар тарси Худо мутеи якдигар шавед» (Эфсӯсиён 5:18,21). Ҷамчунин ба 1Петрус 5:5 нигаред. Дили итоаткор бояд ба ҳар як имондор хос бошад, пеш аз ҳама дар эътирофи Сарвари Исо бар тамоми ҳаёт, сипас ба хизмати дигарон бахшидани ҳаёт (1Юҳанно 3:16).

Зани масеҳӣ набояд бо ороиши зоҳирӣ диққатро ба худ ҷалб намояд, ё бо корҳои ҷамъиятӣ барои худ мартаба ҷӯяд. Муносибати худро ба Масеҳ ва арзиши худро дар назди Ё дарк намуда, онҳо кадр ва зебоии ботинӣ пайдо мекунанд. Ҷаҳони бутпараст ин хоксорӣ ва соддагиро дар аввалин занҳои масеҳӣ ба назар гирифта, ба исрофкорӣ ва бадахлоқии занҳои бутпараст муқобил мегузошт. Як бутпараст, Либаниус, зикр карда буд: «Ин занҳои масеҳӣ чӣ занҳое мебошанд!».

Қоидаи хомӯшӣ (1Куринтиён 14:34,35; 1Тимотиюс 2:11-15)

Қоидаи хомӯшии занон дар ҷамъомадҳои ҷамоат бо қоидаи роҳбарӣ ва итоат пайваст аст. Павлус менависад: «Бигзор зан дар хомӯшӣ бо қамоли итоат таълим гирад; ва ба зан иҷозат намедихам, ки таълим диҳад ва бар мард ҳукмрон шавад, балки хомӯш бошад» (1Тимотиюс 2:11,12).

Манъи махсус он аст, ки занҳо бояд ба мардҳо таълим надиханд ва дар корҳои ҷамоат бар онҳо ҳукмфармо набошанд. Ва сабаб дода шудааст: «Зеро ки аввал Одам офарида шудааст, ва баъд аз ӯ Ҳавво. Ва Одам фирефта нашудааст, балки зан фиреб хӯрда, ба гуноҳ дучор шудааст» (1Тимотиюс 2:13,14). Расул Павлус дар ин ҷо чун сабаби асосӣ барои хомӯшии зан на ба ягон вазъияти маданӣ ё маҳаллии асри яқум, балки ба тартиби офариниш ва ба гуноҳкоршавӣ ишора мекунад. Ин заминаи асосӣ аст ва аз ҳамин сабаб он имрӯзҳо низ барои мо ҳатмӣ аст. (Аҳамият диҳед, ки дар 1Тимотиюс 2:8 Павлус дуои мардонро дар ҷамъият ба худуди муайян мебарорад.)

Павлус ҳамчунин ба имондорони Куринт навиштааст: «Бигзор занони шумо дар ҷамоатҳо хомӯш бошанд; зеро ҷоиз нест, ки сухан ронанд, балки бояд мутеъ бошанд, чунон ки Таврот низ мегӯяд. Лекин агар онҳо хоҳанд чизе ёд гиранд, бигзор дар хона аз шавҳари худ бипурсанд; зеро ки дар ҷамоат сухан рондани зан аз рӯи одоб нест» (1Куринтиён 14:34,35). Баъзеро мегӯянд, ки Павлус дар ин ҷо лаққидан ё ғайбатгӯии занонро дар давоми хизматгузорӣ дар ҷамоат манъ кардааст, аммо калимае ки «гап задан» тарҷума шудааст, маънои лаққиданро надорад. Худи ҳамон калима дар ояти 21 оиди Худо гуфта шудааст.

Аҳамият диҳед, ки тамоми боби 14 ба масъалаи *тартиб* дар ҷамъомад ва таълимоти ҷамоат бахшида шуда (оятҳои 4,5,12,19,23,33) – ба низом даровардани истифодаи забонҳо ва хизмати пайғамбарон, ва низ дастурҳо ба занонро дар бар мегирад. Дар ин робита, пас, тарзи рафтори занон аниқ баён шудааст: ба онҳо иҷозат дода нашудааст, ки дар ҷамоат гап зананд ва фармуда шудааст, ки зеро итоат бошанд. Агар онҳо дар назди омма гап зананд, итоаташон барҳам меҳӯрад. Шаҳодати аниқи Инҷил он аст, ки агарчи барои занон хизматҳои арзанда ҳастанд, ба онҳо иҷозати хизмати расмӣ дар ҷамоат дода нашудааст. Ҳақиқатан, ба онҳо ҳатто иҷозат дода нашудааст, ки дар ҷамоат дар назди ҳама савол диҳанд (оятҳои 35). Е. В. Рочерс менависад: «Тамоми ихтилофот дар мавриди мақоми зан бар он асос ёфтааст, ки хизмат дар назди омма аз будаиш зиёд баҳо дода шудааст. Ҳар як хизматгори Худо медонад, ки дуо аз мавъиза муҳимтар аст ва ин айнан ҳамон корест, ки хоҳарон карда метавонанд, ва шояд беҳтар аз мардҳо».

Аҳамият диҳед, ки Павлус мегӯяд: «Он чӣ ман ба шумо менависам, аҳкоми Худованд аст» (ояти 37). Ин ҳамаи он чиро, ки пеш аз ин гуфта шуд, дар бар мегирад, бо зимни дастурҳо оиди занон. Онҳо на танҳо ақидаҳои Павлус мебошанд!

Мо наметавонем масъалаи хомӯшии занонро бе ишора ба он чи дар 1Куринтиён 11:5 гуфта шудааст, тарк намоем: «Ва ҳар зане ки сари луч дуо гӯяд ё нубувват кунад, сари худро расво мекунад, зеро ин мисли он аст, ки мӯйсараш тарошида шуда бошад». Оё занҳо дар назди омма дуо мекарданд ва пайғамбарӣ менамуданд? Оё Павлус дар 1Куринтиён 11 хизмат дар назди оммаро ба занҳо иҷозат додааст ва дар 1Куринтиён манъ кардааст? Аз эҳтимол дур аст! Оиди маъно ва аҳамияти ин оят аз ҳар нуқтаи назари имконпазир бисёр навишта шудааст. Мо танҳо метавонем ишора кунем, ки мавзӯи боби 11 роҳбарӣ ва итоат аст, на тартиб дар ҷамоат. Павлус дар ин ҷо ба масъалае дахл намекунад, ки оё ҳақиқатан занҳо дар назди омма гап зананд ё не. Ҳангоме ки ин масъала ба миён меояд, дар қисматҳои ки ба тартиб дар ҷамоат дахлдоранд, нисбати таълимоти ӯ ҳеҷ саволе ба миён намеояд – хомӯшӣ аниқ фармуда шудааст. Пас ӯ дар 1Куринтиён 11 бо ин суханон оиди дуо ва пайғамбарии занон чиро дар назар дорад? Мо ба хулосае меоем, ки агар занҳои Куринт дар назди омма дуо ва пайғамбарӣ мекарда бошанд, ин аз қоида берун буд; ин дар ҷамоатҳои дигар маъмул набуд (1Куринтиён 11:16) балки танҳо ба Куринт, ба ҷамоате ки беқоидагӣ зиёде дошт, хос буд. Қоидаи хомӯшӣ, ки дар 1Куринтиён 14 ва 1Тимотиюс 2 аниқ таълим дода шудааст, бар таълимот оиди роҳбарӣ ва итоат дар 1Куринтиён 11 асос ёфтааст, ва бо ишораи ҷузъӣ ба фаъолияти берун аз қоидаи занон дар Куринт дигаргун карда нашудааст.

Оят барои аз ёд кардан

1Тимотиюс 2:11–12-ро аз ёд кунед.

Боби 8

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодиҳӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман, чун зан, иҷрои вазифаи сарвари хонадонро ба шавҳарам душвор мегардонам?

---

2) Оё ман, чун зан, барои зебоии хислат ва рӯҳи сокиту мулоим кӯшиш мекунам – ё бо зебоии зоҳирӣ, чангарагӣ, мулоҳизаҳои шӯҳиомез, дастоварди шахсӣ диққатро ба худ ҷалб мекунам?

---

3) Оё фармон оиди дар ҷамоат хомӯш будани занон маро ба эътироз водор мекунад? Агар чунин бошад, аз Худованд ёрӣ хоҳиш кунед. Ў метавонад ба шумо майли амиқи шӯҳратпарастӣ ва ифроткориро, ки ба ислоҳ эҳтиёҷ доранд, нишон диҳад.

Дуо кунед, то ба шавҳаратон иҷрои вазифаи сарвари
хонадонро осон гардонда тавонед; барои зебоии хислат ва рӯҳи
сокит ва мулоим дуо кунед; барои дур кардани ҳар гуна эътироз,
шӯҳратпарастӣ ва ҳавасҳои ношоиста дуо кунед.

Дуои шахсии ман

Занон дар хона

Муносибат бо шавҳар

Мо аллакай муносибатҳои шавҳар ва занро дар Эфсӯсиён 5:22 ва 25 дида баромадем. «Эй занон, мутеи шавҳарони худ шавед, мисли он ки ба Худованд бошад... Эй шавҳарон, занони худро дӯст доред, чунон ки Масеҳ низ ба ҷамоат муҳаббат дошт ва Худро аз барои он таслим намуд». Ду порчаи дигар занҳоро огоҳ менамояд, ки ба шавҳарони худ тобеъ бошанд – Қўлассиён 3:18 ва 1Петрус 3:1. Итоат кардан чӣ маъно дорад? Дар луғатнома гуфта шудааст: «зери ҳукм ё хоҳиши шахси дигар супурдани худ». Оё ин барои зан таҳқир аст? Не, ин танҳо тартиби илоҳӣ аст, ки барои манфиати инсоният муқаррар карда шудааст.

Фарқи марду зан, чуноне ки Худо муқаррар намудааст, муҳиманд. Дар замони мо баъзеҳо кӯшиш мекунанд ин фарқиятро аз байн баранд. Чунин амал хатарест барои оиладорӣ ва ҷамъият, чунки оила асоси ҷамъият аст. Тартиби илоҳӣ барои зан итоаткорӣ аст, на ғуломӣ; барои шавҳар он ихтиёрдорӣ буда, намунааш Масеҳ аст, ки «Худро таслим намуд» (барои шавҳар он ихтиёрдорӣ аст, ки бар намунаи Масеҳ бунёдшуда аст, ки Ў «Худро таслим намуд»). Онҳо бояд ба якдигар муносибати дӯстдорона дошта бошанд ва якдигарро эҳтиром намоянд. Чунин рафтор бо рӯҳи ошкорбаёнӣ ва бо маслиҳати ҳамдигар ҳал намудани масъалаҳо пеш бурда мешавад. Шавҳар ва зане ки дар ҳаёт мақсади якхела доранд – ба сар бурдани ҳаёте ки ба Худованд писанд меояд – ва Китоби Муқаддасро мунтазам мехонанд ва чун «ворисони ғайби ҳаёт» якҷоя дуо мекунанд, нисбати мафҳуми итоат ва ихтиёрдорӣ нохушиҳои кам хоҳанд дошт. Ҳангоме ки ҳар ду худро ба Худованд супурдаанд, ҳамаи муносибатҳои дигар ба ҷои даркориҳои худ ҷо ба ҷо мешаванд. Оиладорӣ дурусти масеҳӣ иттиҳоди мард ва занест, ки арзиши баробар доранд, якдигарро дар иҷрои вазифа пурра мекунанд, бо ҳам созгор ҳастанд, чунки Худо дар ҳаёти ҳар дуи онҳо дар ҷои аввал аст.

Агар шавҳар вазифаҳояшро, чуноне ки дар Эфсӯсиён 5:25 дода шудаанд, ба ҷо оварда натавонад, зан ба ҳар ҳол бояд

вазифаҳояшро, ки дар Эфсӯсиён 5:22 дода шудаанд, ба чо оварад. Айнан ҳамин тавр, агар зан дар иҷрои нақши худ ноком гардад, шавҳар ба ҳар ҳол бояд ба вазифааш вафодор монад. Вазифаи ҳар яке возеҳу равшан аст; яке ба дигаре вобаста нест. Фармон ба ҳар ду содда аст ва бояд дар итоат ба Худованд иҷро карда шавад, новобаста ба рафтори дигарӣ.

Касе гуфтааст: «Агар шавҳар хоҳад, ки ба ӯ чун ба шоҳ муносибат кунанд, ӯ бояд ба занаш чун ба малика муносибат намояд. Агар ӯ ба занаш чун ба малика муносибат кунад, зан низ ба ӯ чун ба шоҳ муносибат мекунад». Онҳо бояд якдигарро эҳтиром намоянд (Эфсӯсиён 5:33; 1Петрус 3:7), дар масъалаҳои занонашӯӣ ҳамдигарро эҳтиром намоянд (1Куринтиён 7:3-5), ва ба якдигар вобаста буданро эътироф намоянд (1Куринтиён 11:8-12).

Зан бояд вазифаҳои худро дар корҳои хона бо чунон садоқат ба чо оварад, ки умед дорад шавҳараш низ ба машғулиятҳои ҳаррӯзаи худ ҳамон гуна аҳамият медиҳад. Дар Масалҳо 14:1 гуфта шудааст: «Ҳикмати зан хонаи варо бино мекунад». Эҷодкорона ташаккул додани ҳаёти худ – масъулияти хурсандибахш аст. Дуруст аст, ки дар рӯзгор вазифаҳои ҳаррӯзаи номаъқул ҳастанд, аммо ҳеҷ гуна кор сиёҳ нест. Мо бояд кори худро бо амали дастҳои худ ба чо оварем (1Таслӯникиён 4:11; Эфсӯсиён 4:28). Худованди мо ҳамин тавр мекард, расул Павлус низ. Бо муҳаббат ба чо овардани корҳо, худро пурра ба кор бахшидан ҳар гуна вазифаро равшан мегардонад.

Муносибатҳо бо кӯдакон

Зан ва модари парҳезгор будан масъулияти андак нест. Агарчи кӯдак тасаввуроти худро оиди Худо аз ҳар ду волидон ба даст меоварад, таъсири модар дар солҳои аввали зиндагӣ махсусан муҳим аст. Солҳои томақтабӣ ташаккулдиҳанда мебошанд, ва таълим ва намунаи парҳезгоронаро набояд беаҳамият ҳисобид. Мо ин намунаҳоро дар писарони Юкобад ва Ҳанно дидем.

Мо оиди аҳамияти муҳаббат дар инкишофи пурраи тифлон ва кӯдакон торафт маълумоти бештар пайдо мекунем. Аммо ба ҳар ҳол ахбороти мо аксаран аз қиссаҳо оиди кӯдакони латукӯбшуда ва партофташуда, оиди аборт (искоти ҳамл), оиди кӯдакони ғамгини нодаркор пур аст. Ҳақиқатан, чун занҳои масеҳӣ, мо бояд на танҳо ба фарзандони худ, балки ба ҳамаи кӯдаконе ки бо

онҳо дар тамос мешавем, муҳаббат зоҳир намоем – хусусан ба онҳое ки эҳтиёҷоти махсус доранд. «Ҳар кӣ яке аз ин гуна кӯдаконро ба исми Ман қабул кунад, вай Маро қабул мекунад», – гуфтааст Худованд Исо (Матто 10:42 ва Маркус 9:37).

Дар замони мо, ки бисёр занон берун аз хона кор мекунанд, хуб мебуд, ки бозистода, ин амалияро тадқиқ намоем. Агар зарурати иқтисодӣ бошад – ва чунин ҳолатҳо бисёранд – саволе ба миён намеояд. Аммо ҳангоме модар танҳо барои он кор мекунад, ки барои оила ё хона баъзе чизҳои иловагӣ ба даст оварад ва сатҳи баландтари зиндагиро таъмин намояд, ӯ бояд боварии зиёд дошта бошад, ки аз чизи бой меводааш дида чизи бештаре ба даст меоварад. Дар дӯст доштан ва тарбия намудани кӯдак на дояи кӯдакбон модарро пурра иваз карда метавонад, на боғчаи кӯдакон. Рӯзҳои томактабӣ арзишнок ва хеле камшуморанд, ва модар бояд вақт дошта бошад, ки фарзандашро ба сайру гашт барад ва дар ӯ баҳодихии табиатро инкишоф диҳад; ба вай китоб хонад, суруд гӯяд ва дуо кунад; бозихо кунад ва бодбаракҳо сар диҳад; ҳиссиёти кӯдакро дар мавриди кашфиёт оиди олами атроф бо ҳам бинад; фарқи байни дуруст ва нодурустро ба вай омӯзонад; нишон диҳад, ки вай шахсияти муҳими офаридаи Худост ва барои Худо гаронбаҳост. Он рӯзҳои аввали бо ҳам будан заруранд, агар модар дар солҳои наврасии фарзанд низ давом ёфтани робитаро хоҳад. Ҳангоми дар хона будани кӯдакон модар бояд то ҳадди имкон дар хона бошад.

Касе гуфтааст: «Касе бояд бӯи форами дошта бошад» – бӯи пухтупаз ва нони пухта! Хона бояд ҷои роҳат ва муҳаббат, ҷои меҳрубонӣ ва пазирой – ҷои зебӣ бошад, зеро муҳаббат барои зеботар кардани чизҳо ёрӣ медиҳад. Кӯдаки мо оиди хона чӣ гуна ёддоштҳо хоҳад дошт? Корҳои рӯзгор барои ҳар гуна зан машғулияти эҷодкоронатарин ва қонеъкунанда буда метавонанд.

Қисми муҳимтарини кори зан тарбия кардан ва интизомнок намудани кӯдакони худ аст. Ин масъулияти ҳам модар ва ҳам падар аст, аммо аксари падарон дар давоми рӯз дар хона нестанд, бинобар ин қисми зиёди ин бор ба дӯши модар меафтад. Роҳнамои ӯ бояд Каломи Худо бошад, ва танҳо бо дуо ва вобастагӣ ба Худованд ӯ барои иҷрои ин вазифа имкон пайдо мекунад.

Дар Такрори Шариат 6:6,7 гуфта шудааст: «Ва ин суханон, ки ман ба ту амр мефармоям, бигзор дар дили ту бошад, ва онҳоро

ба писаронат талқин бикун, ва ҳангоми нишастанат дар хонаи худ, ва ҳангоми роҳ рафтани, хобиданат ва бархостанат дар бораи онҳо гуфтугӯ намо». Ин дастурхоро Мусо ба исроилиён дода буд, аммо онҳо барои замони ҳозира низ қобили истифодаанд. Калом бояд аввал дар дилҳои мо бошад. «Бигзор Каломи Масеҳ андаруни шумо ба фаровонӣ сокин шавад» (Қўлассиён 3:16). Ҳеч модар вақти мушоракат бо Худо, хондани Калом ва ҳар рӯз дуо гуфтаниро аз даст намедихад. Ва ба фарзандон оиди Худованд таълим додан чӣ имтиёзест! Ин бояд аз кӯдакӣ сар шавад ва қисми табиӣ ҳаёти ҳаррӯза бошад – ҳангоми дар хона будан, дар берун қадам задан, дар вақти хоб ва пагоҳӣ оиди Худо гап задан, чуноне ки Такрори Шариат пешниҳод менамояд. Ҳамчунин ҳар рӯз бояд вақте бошад, ки тамоми оила якҷоя Китоби Муқаддасро мехонанд ва дуо мекунанд. Ин ҳангоми наҳорӣ, хӯроки нисфирӯзӣ ё ягон вақти дигари мувофиқ буда метавонад, аммо бояд қисми мунтазами чадвали оилавӣ бошад, ки бо диққат ба нақша гирифта шуда, риоя карда шавад.

Интизом калимаест, ки мо аз он канораҷӯӣ мекунем, аммо он гузоштани ҳудудҳои барои кӯдаконамон. Агар кӯдак дидаву доништа аз ҳудуди гузошташуда гузарад, чазо мебинад. Дониستاني қоида, ва дониستاني он ки беитоатӣ хатман чазо дода мешавад, ба кӯдак маъноӣ беҳатариро медиҳад. Дар Эфсӯсиён 6:4 гуфта шудааст: «фарзандони худро ба ҳашм наоваред» (чанҷол нақунед ва онҳоро наранҷонед). Мо бояд арзишҳо ва меъёрҳои масеҳии худро ба аҳли оила бодикқат ифода намуда, ба фарзандонамон таълим диҳем, то даме ки онҳо худашон дар асоси он чи омӯхтаанд, интиҳоби дуруст намоянд. Ин мақсади мост барои онҳо.

Илова бар ин, мо бояд барои кӯдаконамон дуо кунем. Мо барои ин аз Иброҳим (Ҳастӣ 17:18) ва Довуд (1Вакоеънома 29:19) намуна дорем. Ба воситаи намунаи ғамангези Исҳоқ ва Ривқо (Ҳастӣ 25:28), Яъқуб (Ҳастӣ 37:3), ва вайроншавии ҳаёти хонаводагӣ, ки пас аз он фаро расид, ба мо огоҳӣ дода мешавад, ки рӯйбинӣ нақунем ва як фарзандро аз дигарӣ бештар дӯст надорем. Ҳамчунин ба мо оиди беаҳамиятӣ дар тарбия ва ислоҳ нақардани кӯдаконамон огоҳӣ дода мешавад – ба воситаи натиҷаҳои хонаводаи Элӣ, ки доварию Худо бар он фуруд омад, «барои он гуноҳи ӯ, ки ӯ медонист, ки писаронаш бар худ лаънат

меоваранд, вале ӯ онҳоро ҷилавгирӣ (пешгирӣ) накард» (1Подшоҳон 3:13).

Ҳамсоягон

Таъсири хонаводаи масеҳӣ бояд аз деворҳои он хона берун барояд. Оё тарзи зиндагии мо аз ҳамсояхоямон фарқ надорад? Ё онҳо дар оилаи мо чизеро мебинанд, ки дар онҳо нест ва онҳо мехоҳанд онро дошта бошанд? Муҳити хонаводаи ҳақиқатан масеҳӣ барои ҳамсоягон ва дӯстони кӯдаконамон, ки омаду рафт мекунад, метавонад тамоман нав бошад. Оилаи хушбахт ва муттаҳид дар хонаи дӯстдоранда дар замони мо кам дида мешавад.

Қисми аввали ин дарс, ки ба занону модарон дахл дорад, зани танҳоро дар назар надорад, аммо занҳои танҳо як навъ хонадоранд – ва ҳамсоягондоранд ва муҳаббати Масеҳро ба онҳо нишон дода метавонанд. Дӯстии ҳақиқӣ арзиши зиёд дорад, ва омодагӣ ба хизмат ва ёрӣ ҳамеша кадршиносӣ карда мешавад.

Хислат ва либос

1Тимотиюс 3:11 ва Титус 2:3-5 ду порчае мебошанд, ки оиди хислати зани масеҳӣ мегӯянд. Маҷмӯи сифатҳое ки дар он номбар шудаанд, сазовор, хушёр, хушдор, итоаткор, дӯстдоранда, сазоворӣ боварӣ ва боисматро дар бар мегиранд.

Дар бораи либос бошад, 1Петрус 3:3,4 на ороиши зоҳирӣ, балки зебоии ботиниро таъкид мекунад. 1Тимотиюс 2:9,10 даъват мекунад, ки либос бояд хоксорона бошад, на назаррабо ва диққатҷалбкунанда. Биёед дар ин масъала, чун дар масъалаҳои дигар, ба Худо писанд оем. Биёед вақти бештарро на ба ороиши бадани худ, балки барои инкишофи зебоии ботинии хислат сарф намоем.

Барои Худованд истифода бурдани хона

Меҳмоннавозӣ хизматест, ки Худованд ва халқи Ӯ (1Петрус 4:9; Ибриён 13:2) онро хеле арзишнок меҳисобиданд. Хонаи калони хуб ҷиҳозонида доштан ва саховатмандона шароит фароҳам овардан ҳатмӣ нест; шахси танҳое ки дар як хучра зиндагӣ

мекунад, меҳмоннавозӣ нишон дода метавонад. Қабули самимона ва хӯроки оддӣ ҳаловат мебахшад, ва занҳои танҳое ки меҳмоннавозанд, албатта ҳаёти пурбаракат ба сар мебаранд.

Хизмати масеҳиро дар хона ба ҷо овардан мумкин аст. Инак якчанд пешниҳодҳо:

1. Маҳфилҳои кӯдакон. Бисёр кӯдакон ба воситаи маҳфилҳои кӯдакон назди Худованд омадаанд. Онҳое ки ҳис мекунанд, ки таълим дода наметавонанд, метавонанд ҳафтае як рӯз истифодаи хонаҳояшонро пешниҳод кунанд ва ба муаллимон бо роҳҳои гуногун ёрӣ диҳанд.

2. Соатҳои воҳӯрии занҳо дар сари дастархон. Ин ҳам барои имон овардани беимонон ва ҳам барои нашъунамои масеҳиёни ҷавон хеле самарабахш буда метавонад. Боз ҳам, онҳое ки ҳис мекунанд, ки таълим дода наметавонанд, метавонанд хонаҳои худро кушода, ҳамсояҳояшонро даъват намоянд, чой пешниҳод кунанд ва касонеро, ки гурӯҳро пеш мебаранд, дар дуо дастгирӣ намоянд.

3. Гурӯҳҳои омӯзишӣ барои ҷуфтҳои оилавӣ. Якчанд ҷуфтҳои оилавӣ, ки бегоҳиҳо барои омӯзиши Китоби Муқаддас ва сӯҳбатҳои ошкоро вомехӯранд, якҷоя дар дониши Қалом нашъунамо меёбанд ва аксаран дӯстии амиқ ва бардавом барпо мекунанд.

4. Дигар амалҳо. Шояд баъзеҳо ҳис мекунанд, ки барои ин гуна хизматгузориҳо ки дар боло зикр шудаанд, вақт ҷудо карда наметавонанд. Корҳои дигаре ҳастанд, ки дар хона кардан мумкин аст, монанди а) шахсони бемор ё танҳоро бо телефон аҳволпурсӣ кардан; б) ҳангоми эҳтиёҷ пухтупаз кардан ё хӯрок пухтан барои оила ё дӯст (ё дигар тарзи нишон додани муҳаббати худ); в) барои дигарон истифода бурдани хунаро, ба монанди дӯхтан ё бофтан; г) навиштани номаҳо ба миссионерон ва беморони бистарӣ, алалхусус ба аъзоёни оила ва дӯстон; д) дуо кардан! Ин намуди хизмат аз ҳама бузургтарин аст, вале мутаассифона, беш аз ҳама безътибор гаштааст. Аммо ҳар коре ки мекунад, «ҳамаашро барои ҷалоли Худо ба амал оваред» (1Қуринтиён 10:31).

Боби 9

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман ҳис мекунам, ки ноҳақ паст зада мешавам, ҳангоме мехонам: «Эй занон, ... мутеъ бошед»?

---

2) Оё ман имрӯз кӯшиш кардам, ки ягон кори рӯзгорро эҷодкорона ба ҷо оварам?

---

3) Агар ман берун аз хона кор мекарда бошам, оё хуб фикр кардам, ки чиро ба даст меоварам ва чиро аз даст медиҳам? Оё бо назардошти эҳтиёҷоти шахсӣ ва рӯҳонии оилаи ман, ин ҳақиқатан меарзад? Оё ин гурехтан аз корҳои рӯзгор нест, ки ман онҳоро бад мебинам?

---

4) Оё ман имрӯз вақти дуо дорам? Оё ман барои шавҳар ва фарзандонам самимона дуо мекунам?

---

5) Ман хонаи худро барои Худованд чӣ гуна истифода бурда метавонам? Оё чизе ҳаст, ки ман имрӯз карда метавонам?

Дуо кунед, то Худо ба шумо ёрӣ диҳад, ки ба таълимоти Навишта бо итоаткорӣ ҷавоб диҳед; то ба шумо ёрӣ диҳад, ки баъзе корҳои рӯзгорро эҷодкорона ба ҷо оваред; то ёрӣ диҳад, ки оиди он чи шуморо дар асл ба корҳои берун аз хона водор мекунад, фикр кунед; то ки речаи рӯзи худро тавре созед, ки барои муошират бо Ў вақти дуо дошта бошед; то Худо ёрӣ диҳад, ки барои шавҳар, фарзандон ва оилаи худ боғайрату самимона дуо кунед; то ба шумо ёрӣ диҳад, ки хонаатонро барои ҷалоли Ў истифода баред.

Дуои шахсии ман

Хизмати занон берун аз хона

Дар соҳибкорӣ ва касбу кор

Дар дарси охиринамон мо баъзе роҳҳои ба Худо дар хонаҳои худ хизмат кардани занонро зикр намудем. Боз имкониятҳо ҳастанд, то ба касоне ки бо кори дунявӣ машғуланд, оиди Ё самаранок шаҳодат диҳем. Шаҳодати онҳо пеш аз ҳама таъсири тарзи зиндагии онҳо хоҳад буд – шахсият, рафтор, манфиатҳо – ки барои шаҳодати даҳонӣ роҳ мекушояд, агар онҳо имкониятҳоро истифода баранд. Дар ҳар як вазъият мо ошкор мекунем, ки барои Худованд чило дода метавонем. Барои он ғамхорӣ бояд намуд, ки вақти кориро барои шаҳодат додан истифода набарем; мо бояд кореро, ки барои он ба мо музд медиҳанд, софдилона ба ҷо оварем. Павлус ба масеҳиёни Қўлассо оиди меҳнат навишта буд, ки онҳо бояд: «на бо хизматгузорию зоҳирӣ, ҳамчун одампарастон, балки бо соддадилӣ ва бо тарси Худо. Ҳар он чи мекунед, аз дилу ҷон ба ҷо оваред, мисли он ки барои Худованд бошад, на барои одамон» (Қўлассиён 3:22,23).

Дар ҷамоат

Хизмати зан дар ҷамоати маҳаллӣ аҳамияти зиёд дорад. Онҳо одатан бори асосии кор бо кўдаконро дар мактаби якшанбегӣ ва мактаби таътили Китоби Муқаддас ба ўҳда доранд, воҳӯриҳои инҷилӣ ва омӯзиши Навиштаҳоро барои занон мегузaronанд, дуо барои миссионерон ва гурӯҳҳои кориро пеш мебаранд, бо мусиқӣ ёрӣ мерасонанд, ва соатҳои зиёдеро дар хабаргирии беморон мегузaronанд ва ба эҳтиҷмандон ёрии рӯҳониву моддӣ мерасонанд. Аксаран гармиву хайрхоҳие ки ба меҳмонони ҷамоат зоҳир мегардад, аз заноне бармеояд, ки дилшонро Худо ламс намудааст. Рӯҳбаландкунӣ ва дастгирии дуоӣ (ва хузур доштани!) занон ёрии хубест барои мардон, ки масъулияти роҳбарӣ ва таълим додани ҷамоатро ба дӯш доранд. Муносибат ва ҳолати рӯҳонии мо беаҳамият нестанд, агарчи овозҳои мо дар ҷамъомадҳо шунида намешаванд. Мо як бадан ҳастем, ва ҳолати ҳар як узв ба тамоми бадан таъсир мерасонад. Саҳми занон дар

хаёти ҷамоат дар соҳаи муносибатҳо хеле муҳим ва гаронбаҳост, аммо ин ягона саҳми онҳо нест. Дар ҳудуди тартиби ҷамоат, ки расул Павлус муқаррар намудааст, барои амалӣ гардондани атоҳои рӯҳонии занон бисёр имкониятҳо ҳастанд. Вазифаи ёрӣ додан барои фаъолият ва беҳбудии ҷамоат муҳим аст, мисли он ки лашкар барои ҳар як сарбози хатти фронт тақрибан ба даҳ касе ки дар ақибгоҳ кор мекунанд, эҳтиёҷ дорад. Ва кӣ гуфта метавонад, ки кадоми онҳо муҳимтар аст? Чӣ шарафе бештар аз он дошта метавонем, ки хизматгори ҷамоат, мададгори ҳама, ёрдамчӣ дар Исои Масеҳ номида шавем (Румиён 16:1-3)?

Дар соҳаи миссионерӣ

Дар ин дарс мо бештар ба мавқеи зан дар соҳаи миссионерӣ диққат медиҳем – соҳае ки занон дар он дар тӯли солҳо нақши калонро бозиданд. Аз ҳамон пагоҳирӯзии эҳёи Масеҳ, ҳангоме ба Маряма Маҷдалия гуфта шуд, ки он чиро, ки дид ва шунид, «рафта бигӯяд» (Юҳанно 20:17,18), занҳо дар бораи Худованди худ шаҳодат дода истодаанд. Дар ибтидои асри XIX аввалин занони миссионер аз Ғарб ба кишварҳои хориҷӣ рафтанд. Номҳои баъзеи онҳо маъруф гардидаанд (масалан, Мэри Слессор, Эми Кармайл, Малла Моу), аммо ҳазорон заноне ки номҳои онҳо номаълум мондаанд, қореро кардаанд, ки Худо онҳоро барои иҷрои он фиристонд, ва хомӯшона бо садоқат ба Худованд саҳми арзандаи худро гузоштаанд.

1. Ман чӣ тавр доништа метавонам?

Саволи аввалине ки ба майнаи мо меояд, ман чӣ тавр доништа метавонам, ки Худо миссионер шудани маро мехоҳад? Дар мавзӯи тарзи фаҳмидани хости Худо бисёр навишта шудааст, ва ҳоло оиди ин муфассал гуфтугузор кардан ғайриимкон аст. Касе гуфтааст: «Душвории мо оиди фаҳмидани хости Худо дар масофа байни мову Ўст». Имондоре ки бо Худо қадамгузор аст ва ҳар рӯз бо фурутанӣ хости Ўро меҷӯяд ва пурра ба Ў дода шудааст, то дар ҳама чиз ба Ў итоат намояд, чунин шахс хости Худоро қадам ба қадам хоҳад донист. Бисёрии мо пурра нақшаеро, ки Худо барои мо дорад, доништан мехоҳанд, аммо ин роҳи Ў нест. Ў ҳар дам моро ба қадаме роҳнамоӣ мекунад, ва одатан баъди он ки мо

ин кадамро мегузорем, қадами дуомро ба мо нишон медиҳад. Баробари он ки ту кадам ба кадам пеш меравӣ, Ман дар пеши ту роҳро мекушоам”.

2. Ман чӣ тавр тайёр мешавам?

Вазифаи аввалиндараҷаи мо чун масеҳиён он аст, ки Худоро дар Каломи Ӯ ва дар таҷриба донем. Мо бояд ҳар рӯз оиди Китоби Муқаддас андешаронӣ кунем ва онро мунтазам тадқиқ намоем, зеро Худо Худро дар Китобаш ошкор намудааст. Ин танҳо барои миссионерон, ё танҳо барои мардон нест; модарон ва котибон, муаллимон ва коргарони фабрикаҳо, ҳамаи онҳое ки ба Худо писанд омадан меҷӯянд, вақт ва диққати худро ба он чи Ӯ гуфтааст, медиҳанд.

Худованд пеш аз болоравии Худ ба осмон ба шогирдон гуфта буд: «Шоҳидони ман хоҳед буд» (Аъмол 1:8). Азбаски шоҳид метавонад танҳо он чизро гӯяд, ки худаш дидааст, шундааст ва аз сар гузарондааст, мо бояд андаке аз дониши Худованд ва аз он чи Ӯ аз сар гузарондааст, дошта бошем. Масеҳии навимон метавонад шодии бахшида шудани гуноҳоро ба дигарон расонад, аммо миссионер бояд бештар аз ин донанд. Миссионерон бояд тайёр бошанд касонеро, ки назди Масеҳ меоваранд, таълим диҳанд ва парасторӣ намоянд, то бинанд, ки онҳо дар имон устувор шудаанд ва нашъунамо меёбанд, то ки масеҳиёни қавӣ ва пурсамар гарданд, ки метавонанд ба васвасаҳо муқобилат кунанд, ба таъкибот ва зиддият, ки аксаран баъди ба Масеҳ рӯ овардан ба миён меоянд, тоб оваранд.

Бо суҳанони дигар, пеш аз он ки шахс кори миссионериро иҷро карда тавонад, вай бояд шахсе гардад, ки дар ҳаёташ Масеҳ кор кардааст. Ба ҳамин гуна шахс даъвати Худованд меояд. Ӯ моро ба мақоме дар барномааш даъват мекунад – шояд дар хона, шояд дар хориҷа. Чинс, синну сол, маълумотнокӣ, мавқеи ҷамъиятӣ аҳамияти аввалиндараҷа надоранд, ва мо набояд дар ин бора ташвиш кашем. Худованд, ки моро комилан медонад, Касе мебошад, ки ҷои моро ҳамон тавре ки бештар меҳисобад, муқаррар мекунад. Ва Ӯ моро бе фароҳам овардани имконият ба коре даъват намекунад.

3. Оё миссионерҳо даркоранд?

Имрӯзҳо бисёр касон саволеро ба миён мегузоранд, ки «Оё дар ҷаҳони имрӯза миссионерон ҳанӯз ҳам даркоранд?» Ҷавоб: «Ҳа!» То даме ки Худованд Исо барои халқи Худ меояд, «супориши бузург» (Матто 28:18-20) ба мо вогузошта шудааст. Худованд Исо гуфтааст: «Биравед..., Ман бо шумо ҳастам». Аммо магар вазъият дигаргун нашудааст ва оё бисёр кишварҳо барои миссионерон пӯшида нестанд. Боз ҳам, ҲА. Аммо дарҳои кушода ҳанӯз бисёранд, ва Худованди соҳибихтиёр касест, ки дарҳоро мекушояд ва мепӯшад (Ваҳй 3:7). Ё вазъияти ҷаҳонро идора мекунад, агарчи гоҳо ба мо метобад, ки чунин нест.

4. Хизматҳо имрӯз

Дар замони ҳозира миссионерзанҳо дар ҷаҳон бо хизматҳои гуногун машғуланд. Баъзеҳо бевосита хушхабаррасон мебошанд; дигарон “хизматгорони Инчил” мебошанд.

а) Хизмати тиббӣ

Шояд ҳеҷ чизи дигар чун кори тиббӣ дарҳоро барои Инчил намекушояд. Худи Худованд Исо шифо меод. Ҳамчунин ғамхории дӯстдорона, ки ҳамшираҳои тиббӣ ва духтурон зохир менамоянд, муҳаббати Масеҳро нишон медиҳад ва аксаран одамонро ба шунидани Инчил хоҳишманд мекунад. Дар кишварҳои ки пештар кори тиббии васеъ бурда мешуд, ҳукуматҳои маҳаллӣ акнун бо ҳифзи саломатии шаҳрвандон машғул мешаванд, аммо бисёр маҳалҳои деҳот дар ҷаҳон ҳанӯз ба ҳайати тиббии миссионерӣ эҳтиёҷ доранд. Дар баъзе минтақаҳо, ки занҳо дар хонаҳои худ аз мардон ҷудо мебошанд, духтурзанҳо ва ҳамшираҳои тиббӣ кори бузургеро ба ҷо меоваранд. Қормандони тиб дар қисматҳои Африқо, Осиё ва Амрикои Лотинӣ ҳанӯз ҳам хизмат мекунанд ва ҳанӯз ҳам эҳтиёҷ ба онҳо зиёд аст.

б) Хизмати маълумотнок кардан

Дар давраҳои аввали ҳаракати миссионерӣ мактабҳо қисми ҷудоинопазири қор буданд, зеро ба масеҳиён хату савод ёд додан лозим буд, то онҳо худашон Китоби Муқаддасро хонда тавонанд.

Мактабҳои миссиявӣ дар бисёр минтақаҳо ягона мактабҳо буданд. Акнун бисёр ҳукуматҳои маҳаллӣ бо системаҳои мактабӣ машғуланд, аммо, хушбахтона, дар бисёрии мактабҳои ки ҳукумат маблағгузори мекунад, миссионерон ҳанӯз ҳам иҷозат доранд Навиштаро таълим диҳанд. Боз мактабҳо барои кӯдакони миссионерон ҳастанд, ки бояд бо кормандон таъмин карда шаванд. Ба онҳо муаллимони соҳибхтисоси дипломдор даркоранд, масалан, онҳое ки барои дар хона таълим додан даркоранд. Баъзе миссионерон дарсҳои рӯзғордорӣ ва иқтисодиёти хонаро пеш мебаранд. Амалан ҳамаи миссионерон ба ягон навъи таълимдиҳӣ ҷалб карда шудаанд – дар мактаби якшанбегӣ ва синфҳои омӯзиши Китоби Муқаддас. Бо назардошти ин, барои ҳамаи миссионероне ки берун аз кишвар мераванд, омӯхтани баъзе курсҳои маълумоти масеҳӣ фоиданок мебуд.

в) Хизмат бо адабиёт

Бисёр намудҳои хизмати адабиётӣ ҳастанд, аз тадқиқоти забонҳо то кор карда баровардани алифбо барои забони бехат. Сипас кори тарҷума, ба забони нав тарҷума кардани Китоби Муқаддас ва дигар адабиёт. Сипас синфҳои саводомӯзӣ, ки дар онҳо одамон хату савод меомӯзанд. Ғайр аз ин, навиштан ва таҳрир, чоп ва нашр, сипас ба воситаи дӯкони китобфурӯшӣ, китобхонаи сайёр, почта ва робитаи шахсӣ паҳн намудани адабиёт. Занҳо ба ҳамаи ин корҳо ҷалб карда шудаанд. Курсҳои ғоибонаи «Аммоус» қисми калони хизмати адабиётии бисёр миссионеронро ташкил медиҳанд, ва маҳорати кор дар офис барои дида баромадани курсҳо бебаҳост. Адабиёт воситаи олидарачаи паҳн намудани Инчил аст – он ба минтақаҳо ва кишварҳои ворид мешавад, ки барои миссионерон пӯшида мебошанд, аммо он наметавонад робитаи шахсии миссионерро пурра иваз кунад. Фидокорӣ корманд – рӯ ба рӯ амал намудани ӯ – ҳанӯз ҳам роҳи самараноки назди Масеҳ овардани одамон аст.

г) Лагерҳо

Онҳое ки таҷрибаи кор дар лагерҳоро доранд, арзиши ин хизматро мефаҳманд. Миссионерон низ мефаҳманд, ки кори лагер ҳақиқатан самаранок аст ва онро дар бисёр минтақаҳо вусъат медиҳанд.

д) Дигар хизматҳо

Инҳоро дар бар мегиранд: 1) кори котибӣ – дар беморхонаҳо, дар матбааҳо ва нашриёт, дар ҳама гуна муассисаҳо кори хеле даркорӣ аст; 2) ёрӣ дар баровардани барномаҳои радио; 3) ташкил кардани ятимхонаҳо ва хобгоҳҳои ҷавонон, ё чун мураббияи хобгоҳ кор кардан; 4) кор дар байни донишҷӯёни донишгоҳҳо; 5) ба ҷо овардани кори ороишгарӣ, вёрстка ва макетсозӣ барои чопхонаҳо; 6) меҳмоннавозӣ ба дигар миссионерон ё ба шахсони расмӣ. Ин рӯйхатро боз давом додан мумкин аст! Ҳама гуна ато ё ҳунар, ҳар қадар ночиз бошад ҳам, агар назди Худованд оварда шавад, Ё онро истифода мебарад.

Зиндагӣ кунед, аммо бо ҳисси масъулият, на чун онҳое ки маъно ва мақсади ҳаётро намедонанд, балки чун онҳое ки медонанд. Новобаста ба ҳамаи душвориҳои ин рӯзҳо, вақти худро ба таври беҳтарин истифода баред. Нодон набошед, балки он чиро, ки хости Худо буданашро медонед, устуворона пайгирӣ намоед. (Нигаред ба Эфсӯсиён 5:15-17).

Боби 10

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодиҳӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Агар ман кори кироя кунам, кордиҳанда дар бораи ман чӣ фикр хоҳад дошт?

---

2) Ман дар кори ҷамоати худ чӣ гуна саҳм мегузорам? Оё кӯшиш мекунам, ки бо меҳмонон ҳамсӯҳбат шавам? Оё ҳангоме ки ихтиёриён даркор мешаванд, ман ёрии худро пешниҳод мекунам? Оё ман ба дигарон муҳаббат ва ғамхорӣ худро нишон медиҳам?

---

3) Оё ман эҳтиётот ва мушкилоти миссионеронро доништа, дар ҳаққи онҳо бо зикри номашон дуо мекунам? Оё ман оиди эҳтиётот ва имкониятҳои хизмат дар ҷаҳон бохабар ҳастам?

---

4) Оё ман барои Худо кушода мебошам, то Ў ба ман нишон дода тавонад, ки дар кучо барои Ў хизмат кардани маро мехоҳад?

Дуо кунед, то кори шумо барои ҷалоли Худо бошад; то барои ҷамоати худ саҳми босазое гузоред; то шавқи худро ба миссияҳо ва миссионерон инкишоф диҳед; то дар соҳае ки Ў интихоб мекунад, барои Худо хизмат кунед.

Дуои шахсии ман

Озодии бардурӯғ ва ҳақиқӣ

Ба назар чунин менамояд, ки тарафдорони ақидаи феминистӣ* аз ду гурӯҳи асосӣ иборатанд, ки ҳар яке кӯшиш мекунад нақши занро аз ҷиҳати муносибати вай ба ҷамъият, ба рӯзгор, ва ба оилааш муайян намояд.

Феминистҳои ғайримасеҳӣ дурнамои илоҳиро инкор мекунад. Таърихан давраи аболитсионистҳо ва суффражистҳоро чун ибтидои ҳаракат барои озодии занон ҳисобидан мумкин аст. Мақсади аввалиндараҷаи онҳо ба даст овардани ҳуқуқ барои ғуломон буд, сипас ба даст овардани баробарии ҳуқуқи занон бо мардон, хусусан дар соҳаи сиёсат – аз ҷумла, ҳуқуқи интихоботӣ. Ҳамин ки ин таъмин карда шуд, ҳаракат барои ба даст овардани баробарӣ дар таҳсил ва касбу кор ба миён омад. Ҷонибдорони ин ҳаракати озодихоҳӣ мегуфтанд, ки нерӯи зехнии занон бо нерӯи зехнии мардон баробар аст, ва онҳо аз ин зехни муқоисашаванда баҳраманд буда, мехоҳанд онро инкишоф дода, истифода баранд. Якчанд омилҳо якҷоя шуда, ба мавқеи феминистӣ дар ин соҳа кӯмак намуданд. Ҷойҳои кории мардони ба хизмати ҳарбӣ даъватшударо занон моҳирона пур мекарданд. Эҳтиёҷи иқтисодӣ даъват намуд, ки даромади дуҷум талаботи оилавино қонеъ намояд. Баъзе қонони эҷодкор худро дар соҳаи санъат зоҳир мекардагӣ шуданд (гоҳ бо истифодаи таҳаллуҷҳои мардона барои таъмини наҷр). Фишори сиёсӣ оҳиҷа-оҳиҷа ба қонунгузорон таъсир расонд.

Ҳамин ки ин ҳаракат паҳн шуд, дигар соҳаҳои ҳаёт аз нав баҳо дода шуданд, аз ҷумла, нақши зане ки кор мекунад. Занон чунин андеша менамуданд, ки «Ман дар қорҳона баробари шавҳарам қор мекунам, ва баробари шавҳарам ҳаста шуда ба ҳона бармегардам, пас қорҳои ҳонаро мо бояд баробар анҷом диҳем». Ҳамин тавр, аз шавҳар талаб қарда мешуд, ки баробари зан бозорӣ қунад, хӯроқ пазад, қӯдақро нигоҳубин қунад, ҳонаро

---

* феминизм – ҳаракати сиёсӣ, ки мақсади он муваффақ шудан ба баробарҳуқуқии занон бо мардон мебошад

рӯбучин кунад ва ғайра. Ин боиси ба миён омадани ақида оиди оилаҳои эгалитарӣ (баробарҳуқуқ) гардид – баробарӣ дар масъулиятҳо ва қабули қарорҳо, бо андак фарқ дар вазифаи занонашӯӣ. Зани озодшуда мафҳуми хонадони патриархалиро хеле «махдуд» меҳисобид: акнун ӯ озодӣ дошт, ки мувофиқи хосташ машғулият чӯяд; ӯ аз вазифаи соҳибхоназан озод шуда буд. Суханоне ба мисли «шовинисти чинсӣ» ба истифода даромаданд – барои ифода намудани мардоне ки гӯё ба занон фишор меоваранд ва онҳоро бо соҳаи хона махдуд карданӣ мешаванд.

Баъзе мақсадҳои феминистҳо ҷолиби диққат аст. Масалан, бисёри мо розӣ мешаванд, ки барои меҳнати баробар музди баробар додан лозим аст, хоҳ зан онро ба ҷо оварад, хоҳ мард. Ҷамчунин баланд бардоштани мақоми зан низ барои бисёриҳо дилкаш буд.

Феминистҳои масеҳӣ бисёр масъалаҳоро аз ҳаракатҳои дунявӣ гирифтаанд, аммо кӯшиш мекунанд барои мавқеи ишғолкардашон асоси илоҳӣ ёбанд. Баъзеҳо мегӯянд, ки Навиштаҳо ақидаро оиди баробарии зану мард дастгирӣ мекунад; онҳо баъзе порчаҳоро бо интиҳоби худ иқтибос меоваранд. Баъзеҳо мегӯянд, ки Навишта танҳо қоидаҳоро медиҳад, ва онҳо бояд дар заминаи имрӯза дида баромада шаванд – гӯё фармудаҳо барои ҷамоатҳо ва масеҳиёни асри якум дода шуда буданд, ва бо сабаби фарқи вазъият ва фарҳангҳо, онҳоро ба масеҳиёни асри ХХ татбиқ намудан ҳатмӣ нест. (Онҳо гоҳо мегӯянд, ки Китоби Муқаддас пешрафткунанда аст – бо Павлус барин муаллиф, ки баробари «болиғ» шудан дар муносибатҳо бо занон, ақидаашро тағйир додааст. Онҳо нисбати илҳомии илоҳӣ доштани Китоби Муқаддас ба таври ҳайратовар хомӯш меистанд (2Тимотиюс 3:16).

Феминистҳои масеҳӣ бештар аз боиси он нороҳат мешаванд, ки имконияти истифода бурдани атоҳояшонро надоранд, зеро онҳоро роҳ намедиханд, ки дар назди омма мавъиза кунанд. Онҳо гумон мекунанд, ки мардон ба онҳо бо ҳавобаландӣ ва ақидаи нодурусти пешакӣ муносибат мекунанд. Онҳо мегӯянд, ки Китоби Муқаддас нисбати атоҳии рӯҳонӣ байни мард ва зан фарқ намегузорад, ва дар ин маврид ҳақ ба ҷониби онҳост. Дар порчаҳои ки ба атоҳии рӯҳонӣ дахл доранд, атоҳ нест, ки маҳсус ба мард дахл дошта бошад (1Куринтиён 12-ро нигар). Аммо

хангоме ки сухан дар бораи истифодаи атоҳо дар чамъомад меравад, Худованди ҷамоат байни мард ва зан фарқ мегузорад, ва Ӯ ҳақиқатан ба чунин кор ҳақ дорад. Азбаски мо бо атоҳои рӯҳонӣ дар дарси 12 сару кор хоҳем дошт, таҳлили минбаъдари то он дам боқӣ мегузорем.

Намояндагони фемиристҳои масеҳӣ махсусан аз он дар хавотир мебошанд, ки дар муносибатҳои оилавӣ аз зан итоат талаб карда мешавад. Онҳо бар ҳумкфармоии мардон эътироз мекунанд. Онҳо мегӯянд, ки итоат аз рӯи Китоби Муқаддас нест, ғайр аз он ки ҳамаи масеҳиён бояд ба якдигар мутеъ шаванд. (Онҳо Эфсӯсиён 5:21-ро нигоҳ дошта, ояти 22-ро рад мекунанд!) Онҳо ба муносибатҳои оддии оилавӣ тавре менигаранд, гӯе он ҳаракати яктарафаи роҳ аст, ки дар он танҳо зан гузашт мекунад: ба мард итоат менамояд, «хуқуқ»-и зан ба «ътибор гирифта намешавад. Онҳо дар тамоми соҳаҳои ҳаёт, аз ҷумла дар оиладорӣ, соҳибкорӣ ё касбу кор, ва хизмат дар ҷамоат баробариро талаб мекунанд. Ин дар талаби ҳозираи ба вазифаи шубон интиҳоб намудани занон аён аст.

Далели маъмули ҳамаи фемиристҳо он аст, ки ба писарон ва духтарон аз кӯдакӣ нақши ҷинсии онҳо таълим дода мешавад; майнаи онҳо шуста мешавад, ки чун писар (сипас чун мард) ё чун духтар (сипас чун зан) рафтор кунанд. Чунин таълим додани нақшҳои ҷинсӣ, ба фикри онҳо, бар нуқтаи назари кӯхнашуда асос ёфтааст, ки зан бояд дилписанд, эҳсосотӣ, модар, ва дар ҷаҳони мардон андаке нотагон бошад; чунки мард таъминкунандаи оила, боқувват ва имтиёзнок аст, ки дар варзиш, механика ва фаҳмиши молиявӣ афзалият дорад. Онҳо мегӯянд, ки ин стереотипи ҷинсӣ сунъӣ аст. Оё ҳамин тавр аст? Оё фарқиятҳои физиологии баҳснопазир таъсир надоранд?

«Озодӣ» шиор аст. Занҳо бояд аз стереотипи ҷинсӣ, аз ҳумкфармоии мард, аз нақши типии соҳибхоназан озод карда шаванд. Онҳо бояд «имкониятҳо»-и худро дар ҳама соҳаҳои ҳаёт дарк намоянд. Фемиристҳои масеҳӣ даъво мекунанд, ки Китоби Муқаддас онҳоро дастгирӣ менамояд. Онҳо ба Павлус (бо вучуди «шовинисти ҷинсӣ» будан ва тарбияи яҳудӣ доштани ӯ) ақидаро оиди як будани ҳар ду ҷинс нисбат медиҳанд – «...на мард ҳаст, на зан; зеро ки ҳамаи шумо дар Исои Масеҳ як ҳастед» (Ғалотиён 3:28).

Оё имконпазир аст, ки Павлус «ақидаашро дигар карда» (чуноне ки баъзеҳо мегӯянд), дар як нома як чиз ва дар номаи дигар чизи дигареро навишта бошад? Ё ӯ зери таъсири Рӯҳи Пок навиштааст? Оё феминистҳо дар байни гуфтаҳои Павлус интиҳоб мекунанд – «Ин чизро мо қабул мекунем; он чизро рад мекунем»? Инсон кадом қудрату ихтиёр дорад Каломи Худоро доварӣ карда, қарор диҳад, ки кадом сухан аз Худост ва кадом аз Павлус? Агар Китоби Муқаддас – тамоми он – эътибор надошта бошад, мо дигар чизи эътиборноке надорем, ки ҳаёти худро бар он бунёд намоем. Агар алоқамандии матни оятҳоеро, ки феминистҳо истифода мебаранд, бо диққат дида бароем, шубҳае наместонад, ки он чи Павлус навиштааст, мувофиқат ва таносуб дорад ва он каломи Худо буд (1Қуринтиён 14:37).

Озодии масеҳӣ озодиест, ки онро зане эътироф менамояд, ки Китоби Муқаддасро (тамоми онро) чун Каломи Худо қабул мекунад ва мекӯшад ба фармудаҳои Худо дар нома пайравӣ намояд. Натиҷаи итоат озодии ҳақиқист. Мо ҳақ надорем ба фармудаҳои Худо шубҳа кунем – ҳеҷ ҳақ надорем дар он ҷое ки Худо нуқта мегузорад, аломати савол гузорем.

Масали хитой оиди ду шахсе нақл мекунад, ки лаб лаби соҳили дарё рафта, дарахти хеле зеборо диданд. Яке аз он мардон бо таассуф гуфт, ки дарахти бечора чояшро иваз карда наметавонад. Ҳақиқатан чунин дарахт бояд озод бошад! Ва онҳо дарахтро кашиданд, то онро озод кунанд! Маънии масал аён аст. Дарахт дар ҷои муқаррарии худ озод ва зебост, аммо берун аз он мемирад. Ҳамин тавр мо ҳамон вақт озодем – хурсандона озодем – ки ба нақшаи Худо пайравӣ мекунем ва нақшро, ки ӯ барои мо муқаррар намудааст, қабул менамоем. То даме ки қатора дар роҳи оҳан аст, барои фаъолияти самаранок озод аст. То даме ки қайқи бодбондор ба қувваи бод итоат мекунад, он олидараҷа озод менамояд.

Бо мардон ва занон низ чунин аст. Худо бо ҳикмати Худ мардро сарвар, ва занро пурракунанда ва мададгори ӯ муқаррар намудааст. Ӯ нақшҳоро мувофиқи онҳо пешбинӣ ва муқаррар намудааст. Ва Ӯ моро ҳамачиҳата мувофиқ гардондааст, ки он нақшҳоро бо қаноатмандӣ иҷро кунем. Оё Худо, Офаридгори хирадманд ва дӯстдор, барои мо ягон чизи нокомилро ба нақша мегирад? Сирри қаноатмандии мо дар қабул намудани нақшаи Худост. Дили қаноатманд озодии ҳақиқиро медонад.

Оё ин маънои имкониятҳои эҷодӣ надоштани занро дорад? Оё ин маънои бо қорҳои рӯзгор маҳдуд шуданро дорад? Комплекси латта? Не! Дарсҳои гузаштаи мо оиди занҳои давраи Аҳди Қадим ва Аҳди Навин нишон медиҳанд, ки хизмати зан бо хона маҳдуд намешавад (ниг. Масалҳо 31). Ва барои зане ки Худоро интизор мешавад, гӯш мекунад ва итоат менамояд, ҳатто дар вазъиятҳои хеле душвор ва гӯё маҳдуд қаноатмандии беҳад ҳаст. Худро ба Офаридгор-Худои беҳудуд ва абадӣ қушодани мо магар метавонад моро ба таҷрибаи танг ва бесамар оварад? Зане ки мехоҳад ба Худо писанд ояд, хости Ёро ба ҷо оварад, ки ҳаёташ на ба худаш, балки ба Худо марказонида шудааст, дармеёбад, ки Худо ба ӯ хости дили ӯро медиҳад (Забури 36:4).

Агар худконеъкунӣ мақсади ягона бошад, он ҳатман ба худпарастии танҳо ва бесамар меоварад. Роҳи хушбахтӣ ва шодкомии ҳақиқӣ на худпарастӣ, балки муҳаббати фидокорона аст.

Боби 11

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодихӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман гуфтаҳои феминистҳои масеҳиро бо таълимот ва мазмуни Қиломи Худо муқоиса мекунам?

---

2) Дар таҷрибаи ман, кадом хел муносибат маро бештар хушбахт мекунад – худпарастӣ ё муҳаббати фидокорона?

Дуо кунед, ки Худо ёрӣ диҳад, то гуфтаҳои феминистҳои масеҳиро бо Каломи Худо муқоиса карда тавонед; то он гуна муносибатҳоро инкишоф диҳед, ки шуморо зани ба Худо писанд меомада мегардонанд.

Дуои шахсии ман

Боби 12

Атоҳои рӯхонӣ

(Румиён 12:4-8; Куринтиён 12:7-11 ва 27-31;
Эфсӯсиён 4:7,8,11-13)

Кадам атоҳои Рӯх барои мардон мебошанд? Кадам барои занҳо? Омӯзиши ин мавзӯъ нишон медиҳад, ки ҳеҷ кадоми атоҳо танҳо барои як чинс муқаррар карда нашудааст. Ҳангоме атоҳоро аз назар мегузаронем, бояд ба назар гирем, ки ҳар кадоми онҳо аз они мо буда метавонад!

Атои рӯхонӣ чист?

Атои рӯхонӣ лаёқати муайяност, ки ба имондор ба воситаи ғайзи Худо барои насихат, огоҳ кардан ва тасаллои халқи Худо тӯҳфа карда шудааст. Дар Инҷил барои ифодаи маънои «ато» калимаи юнонии *харизма* истифода мешавад, ки аз калимаи *харис* гирифта шудааст (маънояш ғайз). Бо суҳанони дигар, ин атоҳо асли пайдоиши инсонӣ надоранд, балки бо ғайзи Худо, «мувофиқи хости Ё» дода шудаанд. Онҳо барои «такмили муқаддасон ба кори ибодат, ба бинои Бадани Масеҳ» (Эфсӯсиён 4:11,12) тӯҳфа карда шудаанд. Бо суҳанони дигар, онҳо на барои ҳаловати шахсӣ, балки барои хизмат дода шудаанд.

Пайдоиши атоҳо

Дар се қисми асосии Навишта, ки бо атоҳо робита дорад, мо мебинем, ки ҳар се шахсияти Ваҳдати Сегона чун сарчашмаи ато зикр шудаанд. Румиён 12:3 – «...ба андозаи имоне ки Худо ба ҳар кас насиб кардааст». Эфсӯсиён 4:7 – «Аммо ба ҳар яке аз мо ғайз ба андозаи атои Масеҳ бахшида шудааст». 1Куринтиён 12:1, 11 – «Дар хусуси бахшоишҳои рӯхонӣ бошад... ҳамаи инро ҳамон як Рӯх ба амал меоварад, ки ба ҳар кас махсусан, мувофиқи хости Худ, тақсим мекунад».

Тасвир

Порчаҳои зеринро бо диққат хонед, ва ҳангоми хондан атоҳоро рӯйхат кунед. Румиён 12:4-8. 1Куринтиён 12:7-11,27-31. Эфсӯсиён 4:7,8,11-13.

Роҳи мувофиқ барои гурӯҳбандии атоҳо ва бартараф намудани такрор дар порчаҳо он аст, ки онҳоро чун атоҳои *гуфтани*, атоҳои *хизмати* ва атоҳои *аломати* аз назар гузаронем.

<i>А. Атоҳои гуфтани</i>	<i>Б. Атоҳои хизмати</i>	<i>В. Атоҳои аломати</i>
расулон	ёрӣ расондан	мӯъчизаҳо
пайғамбарон	хайр кардан	шифо додан
хушхабаррасонон	идора кардан	забонҳо
шубонон	меҳрубонӣ	тафсири забонҳо
муаллимон	имон	
насихаткунандагон	фарқ кардани рӯхҳо	
каломи дониш		
каломи ҳикмат		

А. Атоҳои гуфтани

1. Расулон. Хизмати расулӣ метавонад ҳам маъноӣ умумӣ ва ҳам маҳдуд дошта бошад. Маъноӣ калима «каси фиристодашуда» аст, ки ба калимаи *миссионер* баробармаъно аст. Ба маъноӣ умумӣ ҳар як масеҳӣ миссионер аст – касе ки бо пайғоме фиристода шудааст. Аммо ба маъноӣ махсус, атои расулӣ бо дувоздаҳ шогирд маҳдуд мешуд, ки аз саршавии хизмаргузории Худованд ҳамроҳи ӯ буданд ва аз ҷониби ӯ шахсан даъват шуда, оиди зинда шудани ӯ шаҳодат медоданд. Онҳо бунёди ҷамоатро гузоштанд (Эфсӯсиён 2:20), эътибори махсус доштанд, ва ба онҳо аломатҳои махсус дода шуда буд. Ин атои махсус танҳо барои давраи ибтидоии ҷамоат даркор буд.

2. Пайғамбарон. Ин калима низ маъноӣ умумӣ ва маҳдуд дорад. Он маъноӣ баён кардан ё гуфтани пайғомро дорад, ва воизе ки пайғомро аз Худо баён мекунад, пайғамбар аст. Аммо атои махсуси пайғамбарӣ пайғомро аз Худо *дар ваҳйи махсус* гирифтанд ва эълон намудани он аст. Он дар давоми навиштани Инҷил даркор буд ва ҳангоме китобҳо навишта шуданд, дигар

лозим набуд, чунки тамоми паёми Худо акнун дар шакли навишта мавҷуд буд ва ваҳйе ба он илова кардан ҳочат набуд.

3. Хушхабаррасонон. Ин ато лаёқати махсуси фаҳмо расондани Инчил ба беимонон аст, ки дар натиҷа онҳо имон меоваранд. Хушхабарро алоҳида ба ҳар кас ё ба оммаи мардум расондан имконпазир аст. Мо атои махсус надошта бошем ҳам, хизмати хушхабаррасониرو иҷро карда метавонем. Ниг. 2Тимотиюс 4:5.

4. Шубонон. Инҳо лаёқати махсуси дар ҳаққи ҳамимонон ғамхорӣ карданро доранд – роҳнамоӣ, ғизои рӯҳонӣ додан ва аз бадӣ ҳимоя кардани онҳо, чуноне ки чӯпон дар ҳаққи рамаи худ ғамхорӣ мекунад.

5. Муаллимон. Ин ато лаёқати фавқуттабиии фаҳмо баён кардан ва самаранок амалӣ намудани ҳақиқатҳои Каломи Худост – на танҳо расондани маълумот, балки ба иҷрои фармудаҳои Китоби Муқаддас роҳнамоӣ кардани дигарон аст.

6. Насихатгар. Насихатгар ҳамимони худро водор мекунад, ки тарзи муайяни рафторро пеш гирад, ё ҳангоми нобарорӣ ё мушкилот ӯро рӯҳбаланд мекунад. Ӯ маслиҳатчиӣ рӯҳонӣ аст.

7. Каломи дониш. Ин ато ба имондор имкон медиҳад, ки таълимоти Каломи Худоро тадқиқ кунад ва хулоса барорад, то ки фаҳмиши амиқи ҳақиқати илоҳиро ба даст оврад ва онро ба дигарон расонад.

8. Каломи ҳикмат. Ин ато ҳангоми эҳтиёҷот ва мушкилоти зиндагӣ амалӣ намудани ҳақиқатҳои Китоби Муқаддас, дар амалияи ҳаррӯза татбиқ намудани дониши Калом аст.

Б. Атоҳои хизматӣ

1. Ёрӣ расондан. Ин ато имкон медиҳад, ки шахс дар ниҳон вафодорона хизмат кунад, бо роҳҳои амалӣ ба кори Худо ёрӣ расонад, дигаронро аз ҷиҳати рӯҳонӣ рӯҳбаланд ва устувор намояд. Ин метавонад хизмати муҳими дуогӯӣ ва хизмати меҳмоннавозиро, ки дар Инҷил баҳои баланд дода мешавад, дар бар гирад.

2. Хайр кардан. Ин лаёқати худодод аст, ки кас худро ва дорони худро ба кори Худо ва ба халқи Ӯ медиҳад – фидокорона, оқилона ва хурсандона.

3. Идора кардан. Касе ки чунин ато дорад, метавонад мақсадҳо гузорад, дигаронро водор намояд, нақшаҳои иҷро кунад ва кори Худо ва некуаҳволии халқи Ӯро пеш барад.

4. Меҳрубонӣ. Ин лаёқатест, ки шахс зери роҳнамоии Рӯҳ ба азобкашандагони Бадани Масеҳ муҳаббати амалӣ, дилсӯзона зоҳир мекунад – на танҳо сухани ҳамдардӣ, балки амале ки фидокориро дар бар мегирад.

5. Имон. Ин, албатта, аз имони наҷотдиҳанда бештар аст; ин лаёқати дида тавонистани чизест, ки Худо иҷроӣ онро меҳаҳад ва бовар ба он аст, ки Худо ин корро мекунад, ҳатто агар имконнопазир тобад ҳам. Касоне ки ин аторо доранд, «орзуҳои бузург доранд ва барои Худо бо масъалаҳои бузург машғул мешаванд».

6. Фарқ кардани рӯҳҳо. Агарчи ҳар як имондор вазифадор аст, ки рӯҳҳоро имтиҳон кунад (1Юҳанно 4:1), баъзеҳо лаёқати махсусе барои иҷроӣ ин кор доранд – лаёқати фарқ кардан байни рӯҳи ҳақиқат ва рӯҳи хато: байни он чи аз Худост ва он чи вонамуд мекунад, ки чунин аст. Ин ато махсусан пеш аз пурра навишта шудани Инҷил даркор буд.

В. Атоҳои аломатӣ

1. Мӯъҷизаҳо. Ин ато лаёқати ба ҷо овардани корҳои ғайритабиӣ ҳайратовар аст, барои тасдиқи қосид ва тасдиқи аз

чониби Худо будани пайғоми ӯ. Ин ато дар замони расулон даркор буд.

2. Шифо додан. Ин лаёқатест барои бо қувваи фавқуттабий шифо додани ҳама гуна бемориҳо. Ин ато дар давраҳои аввали ҷамоат муваққатан барои тасдиқ дода шуда буд.

3. Забонҳо ва тафсири онҳо. Ин лаёқати фавқуттабиии гап задан ба забони барои дигарон фаҳмо аст, ки ӯ пеш онро азхуд накарда буд. Ин низ ба замони расулон хос аст ва барои тасдиқи қосид ва пайғоми ӯ дода шуда буд.

Ин се атои аломатӣ аз дигар атоҳо бо он фарқ мекунанд, ки дар ҳеч ҷой ба мо фармуда нашудааст, ки онҳоро ба ҷо оварем. Барои мӯъҷиза ба амал овардан, шифо додан, ва ба забонҳо гап задан насиҳате нест. Аммо аз ҳамаи мо интизор меравад, ки дар хизмати хушхабаррасонӣ (Маркус 16:15), шубонӣ (Ғалотиён 6:2,10), хайр кардан (1Қуринтиён 16:2) ва ғайра иштирок намоем, ҳатто агар барои ин кор атои махсус надошта бошем ҳам.

Фаҳмидани атоҳои худ

Ман чӣ тавр дониста метавонам, ки кадом ато дорам? Роҳи беҳтарин яке аз онҳоро санчида дидан аст. Кӯшиши самимиро, ки бо дуо амалӣ гаштааст, бо ин меъёрҳо баҳо додан мумкин аст: 1) Оё ман аз ин кор ҳаловат мебарам? Шумо аз кардани коре ки онро Худо фармудааст, ҳаловат хоҳед бурд. 2) Оё дигарон тасдиқ мекунанд, ки ман ин аторо дорам? Дигарон аксаран кори шуморо аз худатон беҳтар баҳо дода метавонанд. Худфиребӣ хеле осон аст. 3) Оё инро Худо барои ҷалоли Худ, дар сохтмони Бадани Масеҳ истифода мебарад?

Инкишофи атоҳо

Амалан, барои инкишоф додани ато ва ёфтани имконияти истифодаи он саъю кӯшиш лозим аст, аммо аз мо интизор меравад, ки атоҳоямонро софдилона истифода мебарем. «Ба якдигар, ҳар яке аз рӯи бахшоише ки ёфтаед, *ҳамчун муваққалони неки* файзи гуногуни Худо хизмат кунед» (1Петрус 4:10). «Ба

бахшоиши Рӯх, ки дар туст, *безътиной накун...*» (1Тимотиюс 4:14). «Бахшоиши Худоро, ки ... дар туст, *авч гирон*» (2Тимотиюс 1:6).

Ҳамаи атоҳое ки Сарвар додааст, барои дуруст сохта шудан ва амал кардани Бадани Масеҳ даркоранд, айнан мисли он ки сурнайи хурдакак дар оркестри калон нақши даркорию худро мебозад ва набудани он дарҳол маълум мегардад. Ҳамаи масеҳиён, мардон ва занон, вазифадоранд, ки атоҳои худро барои баракат ва ғанӣ гардондани якдигар истифода баранд.

Расул Павлус менависад, ки назар ба дарёфт ва истифодаи атоҳо «... ба шумо роҳи боз ҳам хубтарро нишон хоҳам дод», ва ӯ зарурати муҳаббатро дар назар дорад (1Куринтиён 12:31–13:13). Бе муҳаббат истифода намудани атоҳо баракат намеоварад, аммо имондоре ки дар муҳаббат ба Худо ва ҳамимонони масеҳӣ қадамгузор аст, барои ҳамаи атрофиён воситаи баракат мегардад.

Самари оромонаи Рӯх дар ҳаёти имондор (Ғалотиён 5:22, 23) барои Худо нисбат ба атоҳои назаррас арзиши бештар дорад. Бинобар ин, ҳангоме ки атоҳои рӯҳонии худро ошкор намудан ва инкишоф додан мехоҳем, бояд боэҳтиёт бошем, ки чизҳоро аз мувозинат берун накунем – чизи муҳимтар, «роҳи боз ҳам хубтар» – роҳи муҳаббатро сарфи назар накунем.

Дар муқаддимаи ин курс мо гуфта будем, ки шарафе бештар аз ин нест, ки хости Худоро ба ҷо оварем. Мо аз ин дарсҳо оиди Каломи Худо бисёр чизҳоро омӯхтем, аммо суҳанони содда, вале амиқ оиди мақсади Худо барои мо – ки чӣ чиз ба Ӯ писанд меояд – он аст, ки мо бояд «ба сурати Писараш монанд шавем» (Румиён 8:29). Дилҳои мо бояд аз Масеҳ пур шаванд ва Каломи Ӯ ба ботини мо дохил шавад, ки ин боиси ба Ӯ монанд шудани мо мегардад. Ин на ба воситаи кӯшишҳо ва талошҳои инсонӣ, балки ба воситаи ҳар рӯз худро ба Худо супурдан ба даст меояд. Рӯҳи Пок, ки дар ҳаёти ба Худо супурдашуда кор мекунад, дар мо шабоҳатро ба Ӯ ба амал меоварад ва ҳамин тариқ мо занҳое мешавем, ки ба Худо писанд меоянд.

Боби 12

Саволҳои шахсӣ барои андеша кардан

(Ҷавобҳои худро ба ин саволҳо нависед. Агар хоҳед, метавонед барои тафсир ва баҳодиҳӣ ба дастурдиҳандаи худ диҳед.)

1) Оё ман фаҳмидаам, ки кадом атои рӯҳонӣ дорам?

---

2) Оё ман онро ба нафъи халқи Худованд истифода мебарам?

---

3) Оё ман онро бо муҳаббат истифода мебарам?

Дуо кунед, ки Худо ба шумо ёрӣ диҳад, то атои рӯҳонии худро ошкор намоед ва барои манфиати дигарон инкишоф диҳед ва онро барои ҷалоли Ӯ бо муҳаббат истифода баред.

Дуои шахсии ман

Охирсухан

Ин курс барои он таълиф шудааст, ки хислатҳои занонро, ки ба Худо писанд меоянд, нишон диҳад ва ба толибаҳо ёрӣ расонад, ки чунин зан шаванд. Оё имкон дорад, ки ҳар яки мо дар зиндагӣ ва хислат шахси ҳақиқатан ба Худо писанд меомада шуда тавонад?

Шояд бисёр занон НЕ мегуфтанд. Ба онҳо худқабулкунӣ ва худбаҳодиҳии паст хос аст: онҳо худро шахсони нобароре меҳисобанд, ки дастовардҳои ба дастовардҳои дигарон баробар шуда наметавонад. Шояд ин ҳиссиёт дар ҷамоат аз боиси заноне ба вуҷуд омадааст, ки (нодуруст) чунин меҳисобанд, гӯё роҳбарӣ ва итоат онҳоро одамони навъи дуюм мегардонад. Онҳо бо ҳисси дилсӯзӣ ба худ зиндагӣ мекунанд, метарсанд, ки агар ягон кореро кунанд, нобарор мешаванд. Нобарорӣ боиси душворӣ ва беқадри мешавад, бинобар ин онҳо аз рӯи эҳтиёт ҳеч кор намекунанд.

Ин нобоварӣ ба худ масъалаи ҷиддӣ аст. Ҳенри Форд боре гуфта буд: «Тасаввуроте ки шахс оиди худ дорад, дар ниҳояти кор беш аз омилҳои дигар дастовардҳои ӯро маҳдуд мегардонад». Ин ҳамчунин ӯро дар бисёр вазъиятҳо безобита, дудила, бетаъсир ва нороҳат мекунад.

Ҷавоби ин масъала дар муқаррар кардан ва эътироф намудани меъёри рӯҳонии зиндагӣ аст. Оё шумо худро беқадр, камарзиш ҳис мекунед? Ба ёд оваред, ки Худо шуморо дӯст медорад – бе шарт, чуноне ки ҳастед – шумо барои Ӯ арзишнок мебошед (Юҳанно 3:16; 1Юҳанно 4:9). Ӯ шуморо чунон дӯст дошт, ки Писари Худо дод, то барои шумо бимирад, то ки гуноҳхоятон бахшида шаванд ва шумо фарзанди Ӯ гардед. Агар аз Худованд Исо хоҳиш карда бошед, ки Начотдиҳандаи шумо шавад, пас шумо фарзанди Худо ҳастед (Юҳанно 1:12). Худо шуморо қабул кардааст – шумо ба Ӯ тааллуқ доред (Эфсӯсиён 1:6). Оё ин ҳақиқат ақидаатонро оиди худ баланд намебардорад? Дуюм, дар ёд нигоҳ доред, ки шумо акнун фарзанди Худо ҳастед, Ӯ дар ҳаёти шумо кор мекунад, то зане гардонад, ки ба Ӯ писанд меояд (Филиппиён 2:13). Оё Ӯ ба нокомӣ дучор мешавад? (Филиппиён 1:6). Оё ҳанӯз ҳам чунон ҳис мекунед, ки аз ӯҳдаи вазъиятҳои ҳаётӣ баромада наметавонед? Пас дар ёд нигоҳ доред, ки Худованд **ҳамеша** бо шумост, то «барои ҳар кори хайр» омода

гардонад (2Куринтиён 9:8). Шумо дар танҳой бо мушкилоти ҳаёт рӯ ба рӯ намешавед – шумо Рӯҳи Худоро доред, ки дар шумо сокин аст (Юҳанно 14:16,17). Оё Ӯ қодир аст дар ҳама гуна вазъиятҳо амал намояд? Ҳузури Ӯро дарк намуда ва худро ба Ӯ супурда, шумо низ аз ӯҳдаи кор баромада метавонед.

Аммо мо бояд бори дигар таъкид намоем, ки агар Масехро қабул накунад, фарзанди Худо нестед. Шумо дар оилаи Ӯ таваллуд нашудаед, чунки таваллуди дубора ба воситаи имон ба Масех аст (Ғалотиён 3:26). Ва агар шумо Начотдихандаеро, ки Худо муқаррар намудааст, қабул накарда бошед, пас имкон надоред, ки зани ба Худо писанд меомада шавед. Шумо наметавонед ба ёрӣ ё ҳузури Ӯ умед бандед – шумо бо мушкилоти зиндагӣ дар танҳой рӯ ба рӯ шуда, фақат ба қувваи худ умед баста метавонед.

Касе «осоиш»-ро чун «бошуурона соҳибӣ намудани захираҳои кифоякунанда» номидааст. Захираҳои моро дар Масех баҳо додан ё тасаввур кардан ғайриимкон аст (Эфсӯсиён 1:19,20; 3:20). Осоиши ботинӣ ба мо имкон медиҳад, ки ба худ нанигарем, ва ба таассуроте ки ба дигарон мегузорем, аҳамият надихем. Бо така ба ҷаҳони ботинӣ ва бехатарии худ, ки аз Худованд сарчашма мегиранд, мо пай мебарем, ки аз одамон на он қадар метарсем – на он қадар зери таъсири онҳо ҳастем – ва метавонем дар бораи некӯаҳволӣ ва хушбахтии дигарон ғамхории ҳақиқӣ кунем. Мо метавонем дӯст дорем, зеро медонем, ки Худо моро дӯст медорад (1Юҳанно 4:19). Таваҷҷӯҳ ва ғамхории мо дар ҳаққи дигарон метавонад ба онҳо ёрӣ диҳад, ки ақидаро оиди худ қабул кунанд. Гёте навишта буд: «Одамонро чунин ҳисобед, ки бояд бошанд, ва шумо ба онҳо ёрӣ медиҳед, то чунон касоне шуда тавонанд, ки бояд бошанд». Худо бо мо ҳамин тавр муносибат мекунад. Ӯ моро на чун мавҷудоти ноустувор ва гуноҳкор, балки «дар Масех»-и Маҳбуби Ӯ мебинад – Ӯ моро чуноне мебинад, ки бояд бошем, яъне ба сурати Ӯ дигаргуншуда (1Юҳанно 3:2).

Рост аст, ки шумо ханӯз ҳам гуфта метавонед: «*Бале, аммо...*» (Ман диққатчалбкунанда нестам, ман намедонам ба одамон чӣ гӯям, ман ҳақиқатан аз ягон ҷиҳат лаёқати хуб надорам, ман маълумотнокии кофӣ надорам, ман камбудии ҷисмонӣ дорам ва ғайра.) Пас мушкилии шумо дар он аст, ки шумо намехоҳед худро чуноне ки Худо офаридааст ва вазъиятҳоеро, ки Ӯ шуморо

дар онҳо гузоштааст, *қабул* кунед. $\bar{U}$ шуморо офаридааст ва дар ин ҷо гузоштааст – барои мақсади неки Худ. Бо нотавониҳо ва камбудии худ банд нашавед – Худо ҳамаи онҳоро медонад. Аммо $\bar{U}$ барои зиндагии шумо нақша ва мақсаде дорад. Дар назари Худо арзишнок будани худро дарк намоед. Ба худ чуноне ки $\bar{U}$ менигарад, нигоҳ кунед. На баҳодиҳии худ, на баҳодиҳии ҷамъият, балки баҳодиҳии $\bar{U}$ ро қабул кунед. Худо шуморо интиҳоб кардааст, $\bar{U}$ шуморо дӯст медорад, шуморо бо нархи гарон харидааст, чунки шумо барои $\bar{U}$ муҳим ва арзишнок ҳастед. Сӯи $\bar{U}$ нигаред, хости $\bar{U}$ ва имкониятҳоеро, ки $\bar{U}$ медиҳад, бичӯед, ва чун мебинед, ки $\bar{U}$ чӣ корҳоро дар шумо ва ба воситаи шумо карда метавонад, аз ҳамду сано пур мешавед. «Тариқи Худо комил аст... Худо роҳи маро рост мегардонад» (Забур 17:31-33).